

Jó Pajtás

2020. I. 23.

74. évf., 2. szám

**3D nyomtatás –
csak pár lépésre
a tökéletestől**

**Híres emberek
bizarr szokásai**

**Röpködnek
a múnuszok?
Készíts jéglámpást!**

Azta, de feltöltődtem a téli szünetben! Meglett a várva várt korcsolya, anya azt mondta, megérdelem, de tartsam a szintet. Jucit ki se lehetett rángatni, végig otthon ült, és a mézeskalácsot meg a karácsonyra kapott csokikat tömte befelé, amikor pedig minden elfogyott, akkor kikönyörögte a nagymamájától, hogy készítsen birsalmasajtot. Az én mammerkám is csinált már, de azt mondja, sok vele a vesződés, úgyhogy ritkán csinál. Ha alufóliában kapunk tőle valamit, akkor mindig tudom, hogy az valami különlegesség, birsalmasajt, házi csoki, sült tök vagy más finomság.

Szóval, Jucit otthon ette a szerelmi bánat, ő meg a birsalmasajtot tolta befelé.

*Hadaró
Tími*

Meglátogattam kétszer, de úgy leszívta az energiámat, hogy hazafelé a korcsolyapálya felé kanyarodtam, és amint meghallottam a sikongató gyerekek hangját, felgyorsult a szívverésem. Ott volt Kristóf is, aki egyébként pulzuskirálynőnek hív, mert szerinte néha úgy jelentkezek órán, ha tudom a kérdésre a választ, hogy majd kibukok a padból, és hogy ő szokta hallani a szívemet, hogy tigrisbukfencezik bennem. Visszaszólhatnék, hogy én legalább tudom a jó választ, nem úgy, mint ő, aki egész órán a telefon-

ján játszik, de igyekszem ritkán beszélni Kristóffal, mert valahogy mindig berekedek, amikor hozzám szól.

Nagyon meglepődtem, amikor megfogta a kezem, majd hátat fordított, és úgy korcsolyáztunk, hogy a kezét fogva siklottam mögötte a jégen. A grízgombóc a torkomban, de nem számított, mert beszélni nem kellett, csak követni Kristóf vonalait a pályán. Hazafelé azon gondolkodtam, hogy milyen kapucsínót fogok inni otthon, és hogy nem szabad dicsekednem Jucinak, most nagyon érzékeny. A második félév elején megyünk az osztálykirándulásra, azt hiszem, Kristóf is jön. Meg kéne tanulnom birsalmasajtot csinálni, talán még sose evett.

Légy egy kreatív csapat tagja!

Szereted a képzőművészetet? Kreatív vagy? Szeretnél fejlődni? Az általános iskola hetedik vagy nyolcadik osztályos tanulója vagy? Topolya vagy Kishegyes község területén élsz?

Akkor **JELENTKEZZ** mielőbb a **Murál-labor képzőművészeti tehetséggondozói programra!**

A program februártól májusig fog tartani, közben önismereti foglalkozáson vehetsz részt, filmkészítéssel is foglalkozhatsz, sőt a program kirándulást is tartogat a számadra – ez mind csak töredéke a számtalan vérpezsdítő programnak! A tehetséggondozói program végén egy közös murált festenek majd a résztvevők a falra.

Jelentkezési határidő: január 25-e

Fő szervező: Mengyán Pletikosic Ildiko

A **jelentkezési űrlapot** az Anagramma Műhely Facebook-oldalán találd meg.

T. O.

Vörös Viktor, 4. osztály, EmArt Műhely, Szabadka

Szabó Lőrinc Dzsuang-Dszi álma

Kétezer évvel ezelőtt Dsuang Dszi,
a mester, egy lepkére mutatott.
– Álomban – mondta, – ez a lepke voltam
és most egy kicsit zavarban vagyok.
– Lepke, – mesélte, – igen, lepke voltam,
s a lepke vigan táncolt a napon,
és nem is sejtette, hogy ő Dsuang Dszi...
És felébredtem... És most nem tudom,
most nem tudom, – folytatta eltűnődve, –
mi az igazság, melyik lehetek:
hogy Dsuang Dszi álmodta-e a lepkét
vagy a lepke álmodik engemet? –
Én jót nevettem: – Ne tréfálg, Dsuang Dszi!
Ki volnál? Te vagy: Dsuang Dszi! Te hát! –
Ő mosolygott: – Az álombeli lepke
épp így hitte a maga igazát! –
Ő mosolygott, én vállat vontam. Aztán
valami mégis megborzongatott,
kétezer évig töprengtem azóta,
de egyre bizonytalanabb vagyok,
és most már azt hiszem, hogy nincs igazság,
már azt, hogy minden kép és költemény,
azt, hogy Dsuang Dszi álmodja a lepkét,
a lepke őt és mindhármunkat én.

Salvador Dalí: Tájkép lepkékkel

Kinga ismét győzött

A Vajdasági Magyar Versmondók Egyesülete a Vajdasági Magyar Művelődési Intézet szakmai támogatásával és a Bácsfeketehegy Magyar Művelődési és Helytörténeti Egyesület közreműködésével 2019. november 30-án és december 1-jén Bácsfeketehegyen lebonyolította a XXIII. Dudás Kálmán Nemzeti Vers- és Prózamondó Találkozót.

A versenyre minden 9. életévét betöltött magyar anyanyelvű amatőr versmondó jelentkezhetett a Kárpát-medence területéről gyermek-, ifjúsági, felnőtt- és székelyi kategóriában. A jelentkezőknek készülniük kellett két művel az egyetemes magyar irodalomból, valamint egy verssel vagy prózával a határon túli (vajdasági, erdélyi, kárpátaljai, felvidéki, muravidéki, tengerentúli) magyar irodalomból. Az idén 60 versenyző érkezett. Az öttagú zsűri több szempontot vett figyelembe a szavalók minősítésekor, egyebek között azt, hogyan sikerült a szavalónak a vers értelmét átadnia, annak hangulatát tolmácsolnia. A művészi megjelenítést, a szép magyar beszédet és a versválasztást is pontozták.

Horváth Kinga, az óbcesei Samu Mihály iskola hatodikos tanulója első helyezést ért el, azaz arany minősítésben részesült.

– Már az óvodában föléptem a karácsonyi és anyák napi rendezvényeken, rendszerint verset mondtam. Az óvónéni, **Kádas Melinda** szeretette meg velem a szavalást. Amikor kicsi voltam, anyukám és nagyszüleim sok mesét, verset, mondókát olvastak nekem. Iskolás koromban **Vajda Edit** tanító néni is fölfigyelt rám, s ajánlotta, hogy menjek szavalóversenyre – emléke-

zik vissza Kinga. – A Szép Szó táborban nagyon sokat foglalkoztak velem, ott szerettem meg igazából a szavalást és a színjátszást. A táborban a házbajnokságon első lettem, és mivel az Arcok üveg mögött vetélkedőt is a Vajdasági Magyar Versmondók Egyesülete szervezi, ott is részt vettem, jól szerepeltem: 2018-ban első lettem, 2019-ben második. Versenyeztem már Bécsben és Egerben is. Udvarnokon, a Szűcs Imre szavalóversenyen 2018-ban győztem, és a magyar költészet napja alkalmából szervezett versenyen is első lettem. 2018-ban a Dudás Kálmán szavalóversenyen arany minősítésben részesültem, és elnyertem a közönség díját is. 2019-ben is arany minősítést kaptam.

Mesélj a tavalyi Dudás Kálmán versenyről!

– Első nap Gárdonyi Géza A kutya meg a nyúl című prózáját és Pap József Etuka gondjai című versét mondtam el. Mivel továbbjutottam, másnap is felléphettem, ekkor Lackfi János Őszinte megbánás című prózájával szerepeltem.

Ki ajánlotta ezt a szöveget?

– Hajvert Ákos, a főkészítőt. Általában tudja, hogy én milyen verseket szeretek, ajánl néhányat, és én választok. Ha a versenyeken jó szövegeket hallok, azokat megkeressük... Fontos, hogy nekem tetsző szövegeket mondjak. Mert a versválasztásnál nagyon fontos, hogy a koromnak megfelelő legyen.

Hogyan gyakorolsz egy-egy versenyre?

– Ákos és anyukám mindig javítgat, ha például nem hallatszanak a szövegek... Sokszor elmondom a testvéreimnek és tükör előtt is! Az iskolában az osztályom és a magyartanáró is meg szokott hallgatni. Fontos, hogy nagyon sokszor elmondjam a szöveget.

Mit jelent ez az első díj?

– Örültem nagyon, gratuláltak az ismerősök. Sok hasonló érdeklődésű barátom van, akikkel megismerkedtem az előző szavalóversenyeken. S a modern világnak köszönhető, hogy tartjuk a kapcsolatot Viberen, Messengeren...

Mivel foglalkozol még szívesen?

– Szeretek táncolni is. A Petőfi Sándor Magyar Kultúrkör Petrece néptáncsoportjában táncolok. Nemrég alakult meg iskolánkban a színjátszó csoport, annak is tagja vagyok. Már föl is léptünk az iskolanapon, **Buttás Flórián** tanított bennünket. A Városi Színházban működő színjátszó csoportnak is tagja vagyok, ahol szerb nyelven szerepelünk.

Olvasásra van-e időd, szeretsz-e olvasni?

– Nem igazán. A házi olvasmányokat azért elolvasom... Színházba szeretek járni. Voltam már szüleimmel Zentán, ha pedig itt, Óbecsén van valamilyen előadás, arra is szívesen elmegyek, akár csak Újvidékre. Legutóbb apukám születésnapja alkalmából mentünk színházba, Rejtő Jenő Piszkos Fred, a kapitány című darabját néztük.

Hobbid?

– A szavalás, versolvasás, színjátszás, táncolás. Az osztállyal focizni is szoktunk.

Terved?

– Színésznő szeretnék lenni. Kívánjuk, teljesüljön Kinga álma!

Koncz Erzsébet

Kujundzity Leon és Csákány Petra, a szabadkai J. J. Zmaj iskola másodikosai sikeresen szerepeltek egy Lengyelországban meghirdetett nemzetközi rajzpályázaton. Erre a világ 49 országából összesen 11 409 alkotás érkezett. Mindketten oklevelet kaptak munkájukért.

Írni, olvasni és úszni tudni kell!

Beszélgetés a körzeti úszóverseny díjazottjaival

„Közismert, hogy a sport örömforrás. A mozgás örömet valamennyi egészséges ember megtapasztalja, de emiatt játszanak a gyerekek is mozgásos játékokat, mert élvezik a testi ügyességet. Így mi, felnőttek is megérezzük a mozgás feszültségoldó hatását is. Szánjunk egészségünk-re naponta fél órát! Tapasztaljuk, érezzük meg, hogy a jó közérzet, az egészség elmaradhatatlan kelléke a rendszeres testedzés, a sportolás!”
(Monspart Sarolta)

Gabriella és a tanár úr

Ki ne tudna az óbecsei **Szilágyi Csaba** olimpikonról (Peking) vagy **Szőke Zitáról**, az európai úszóverseny ifi győzteséről. Már kisgyermekkorban megtanultak úszni, ma ott vannak a legrangosabb versenyeken, és tarolnak.

November 28-án tartották meg a körzeti úszóversenyt Újvidéken. Az óbecsei Petőfi Sándor Általános Iskolát négytagú csapat képviselte, a gyerekek igen jól szerepeltek: **Ördög Gabriella** a 6. osztályosok között 50 méteren mellúszásban 2. helyezést, **Ördög Tímea** 8.osztályos tanuló 50 méteren pillangóúszásban 3. helyezést ért el. Kitűnően szerepelt **Deák Dominik** és **Aranys Andor** is.

A tanár úr, **Jäger Stevan** így nyilatkozott erről:

– Minden évben megyünk a körzeti úszóversenyre, s leginkább az úszóklub tagjai mennek, akik naponta edzenek, akiknek

van kondíciójuk. Mi is szervezünk ősszel és év végén kéthetes úszást minden diáknak. Fontos, hogy megtanuljanak helyesen úszni. A görög mondás szerint aki írni, olvasni, úszni nem tud, művelt ember nem lehet.

A díjazottakkal arról beszélgetünk, ki mióta úszik, mennyit edzenek, merre jártak már versenyezni, milyen volt a körzeti versenyen, mi a tervük?

Tímea és a tanár úr

Gabriella és Tímea testvérek. Gabriella hétvésen az orvos ajánlatára ment rendszeresen úszni, s Tímea is vele tartott. Azóta rendszeresen járnak a sportközpontba, a Tiszára. Edzőjük **Ječanski Jovan**. Év közben mindennap este hattól nyolcig edzenek, nyáron naponta kétszer is: reggel hattól és este hattól. Gyakran megtörténik, hogy hideg a víz, ilyenkor jólesik az olimpiai medence mellett lévő termálvizes medencében fölmelegedni.

Nemcsak együtt úsznak, hanem versenyekre is együtt mennek. Elmondásuk szerint jártak már Boszniában, Romániában, itthon pedig Nagybecskerekén, Magyaraknizsán, Apatinban, Belgrádban...

Nemcsak a medencén úsznak, hanem nyáron részt vesznek a tiszai maratonon is. Ott kapták a serlegeket is. Sok érmük van, valamint négy serlegük.

Hogy ismerik-e az óbecsei „nagy” úszókat? Szinte együtt mondják: **Szőke Zita**, **Farkas Tamás**, **Szilágyi Csaba**, **Balzam Bence**.

Példaképük **Olasz Anna**, a világ- és kontinensbajnoksági ezüstérmes magyarországi hosszútávúszó.

Milyen volt a versenyen?

Tímea elpanaszolja, hogy a szőnyeg, ahol ugrania kellett a vízbe, elcsúszott, s nem tudta kellően ellökni magát.

Mit kaptak a helyezéért Újvidéken?

– Érmeket és diplomát.

A körzeti verseny díjazottjai – az óbecsei csapat

Azt üzenik a Jó Pajtás olvasóinak, hogy járjanak úszni, mert az úszás alakformáló és egészséges sport. Tényleg alakformáló, mindkettőjüknek olyan jó alakjuk van, manőkenek is elmehetnének, olyan karcsúak.

S hogy mi a tervük?

Gabriella meggyógyult, jót tett a sok úszás. Azért továbbra is eljár az edzésekre, s ott lesz jövőre is Újvidéken a körzeti versenyen. Tímea nyolcadikos, hogy Nagybecskerekén, ahol folytatja tanulmányait, lesz-e ideje úszásra, az a jövő titka.

Január, február, itt a nyár – hangzik a mondás, s aki teheti, irány a medence, a tenger, a Tisza vagy a Duna! Jó úszást!

Volt egyszer egy színház

December 27-e óta tekinthető meg a topolyai múzeum legújabb kiállítása, a *Volt egyszer egy színház*. A topolyai Járási Magyar Népszínházról szól, amely tíz évig, 1949 és 1959 között működött. A megnyitón **Rác Ejjler Evila** és **Bogárdi Zsolt** (a Mara Amatőr Színjátszócsoporthoz tartozó színészek) az egykori színház társulata által eljátszott utolsó színműből, **A néma leventéből** adott elő részletet.

A kiállítás egészen júniusig látogatható.

Turi Orsi

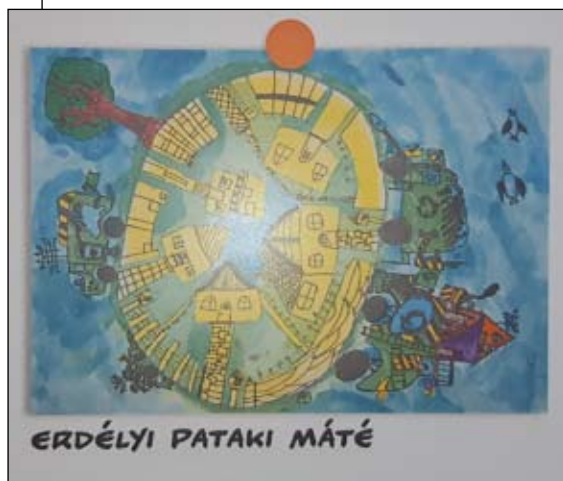
Fotó: Szerda Zsófi

Miért érdemes megnézned?

1. Beleülhetsz azokba a színházi székekbe, melyek eredetileg a topolyai Járási Magyar Népszínház termében álltak.
2. Megtekintheted a Népszínház igazgatónőjének, Dimitrijević Marának az ékszerét és kesztyűjét.
3. Betekinthetsz egy öltözőbe, ami a kor stílusa szerint van berendezve.
4. Felpróbálhatod az eredetiek alapján készült színházi kosztümöket.
5. Rengeteg hasznos és fontos információval leszel gazdagabb.

Rajz és siker

Varga Polyák Boglárka és Erdélyi Pataki Máté, a szabadkai J. J. Zmaj iskola másodikosai díjat kaptak egy budapesti rajzpályázaton. Értékes jutalomban részesültek.

A Kopaonikon

*Mint menyasszony, talpig fehérben,
Úgy öltözteti a tájat, ragyogó kristályban.
Titokzatos melegséget árasztva szívémben,
Ahogy villanyfénynél száll alá a hó, puhán, csendesen.
Néma csendben alszik a város, békésen,
Reggel, mintha újjászületett volna minden.*

A tél, mint ahogyan a 16. századi olasz poéta, Luigi Alamanni írta, a csönd és a nyugalom évszaka. Ha rövid időre is, a hó eltakarja mind-azt, amit igazából magunk se szívesen látunk. A hó alatt nincsenek megroggyant házak, nincs szemét az utak mentén, minden fehér és tiszta. Szeretem a telet. Szeretem a hófödte tájat, a hegyeket, a fenyveseket. Biztosan ti is kedvelitek a telet, különösen akkor, ha sok hó esik, ha lehet szánkózni, ereszkedni a töltésen, hőembert építeni, hólabdázni...

*Hó, hó, hó, puha fehér hó,
Takard be az erdőt, mezőt,
Legyen csillogó...*

A téli szünidő alatt sajnos az égiek nem voltak hozzánk kegyesek, még mutatóba se esett hó. Így árván maradt az egyébként ilyenkor, télen gyermekricsajtól hangos tisztai töltés. Azok azonban, akik telelni mentek a hegyekbe, láthattak havat bőven, gyönyörködhetek a hófödte hegyoldalokban, fenyvesekben, élvezhették a tél örömeit.

Csak az tudja, mit jelent síelni, aki már kipróbálta. A szép tájak közt emelkedni föl a csúcsra a fölvonóval, hallgatni a csöndet... S aztán csak siklani, siklani lefelé...

Aki nagyon szereti a téli sportokat, több száz kilométert is utazik, hogy kedvenc sportjainak hódolhasson. Az idén az óbecsei a Kopaonikra mentek telelni.

Gyönyörű a Kopaonik! Elfogult is vagyok vele szemben, ugyanis ott álltam először sítalpra valamikor nagyon régen. Azóta jártam már a Popova Šapkán, a Stara Planinán, a bolgár Pamporovón, Maljevicán, Borovcén, de a Kopaonik számomra a legszebb.

Hogyan érezték magukat a Kopaonikon az óbecsei Petőfi Sándor iskola tanulói? **Koncz Villó, Koncz Antónió, Becsei Hunor és Becsei Bence** mesélt élményeiről.

Villó negyedik. Nem először járt a hegyekben, hogy megtanulja a síelés csínját-bínját.

– Január 4-én a családommal a Kopaonikra utaztunk. Nagyon szép helyen laktunk, mégpedig egy kis faluban, egy kis faházban. Romantikus helyen töltöttünk el egy hetet, pattogott a tűz a kályhában, ontotta a meleget...Mindennap autóztunk ki a sípályára, de ez nem okozott gondot. Igaz, egyszer el is akadtunk útközben, de voltunk néhányan, s megtoltuk a terepjárót...Másnap nagy hóvihár kerekedett, alig lehetett látni! Nagy hópelyhek röpködtek a levegőben. Szerencsére van sízemüvegem, sísísakom, ami megvédett. Tavaly egy snowboardos elütött a pályán, és megsérült az egyik térdem, most meg a másik is, amikor elestem. Azért síel-

tem, még a legmeredekebben is. Esténként sokat játszottunk a szobában, társasjátékoztunk...Jövőre is ide jövünk, mert nagyon tetszett, csak majd nem ilyen messze lakunk a pályától, mint most.

Antónió hetedik. Ő sem először ment telelni.

– Engem már két éves koromban vittek a szüleim a hegyekbe, ötévesen megtanultam síelni. Tetszett a bulgáriai Pamporovo is, de a Kopaonik még jobban. A Kopaonik Szerbia legnagyobb síparadicsoma, komoly pályákkal. Tetszettek a fölvonók, a melegített hatülékes, amely föl vitt a 2017 méter magas Pančić-csúcsra, s onnan szalonoztam lefelé a kék, zöld és fekete pályákon, úgy, mint a profi síelő! Nagyon élveztem. No, háromszor el is estem, ugyanis az okostelefonommal mértem a sebességet, a távot, s arra figyeltem, nem a síelésre. De a hóban nem vészes elesni...Szerencsére a mobilomnak nem lett baja. A jeges pályákon jól jött a görbe sítótom, ugyanis egy alkalommal sikerült elgöribítenem. Élveztem az ugratókat is! Annyira megszerettem ezt a sportot, hogy már arra is gondoltam, hogy hobbiból a téli szünidőben szívesen elmennék síoktatónak! Ha pedig tanár lennék, biztos megszervezném az iskolákban, hogy a téli szünetben menjenek a diákok síelni. Azt üzenem a Jó Pajtás olvasóinak, ha tehetik, menjenek a hegyekbe!

Bence negyedik. Ő is telelt már a szépséges Pamporovón.

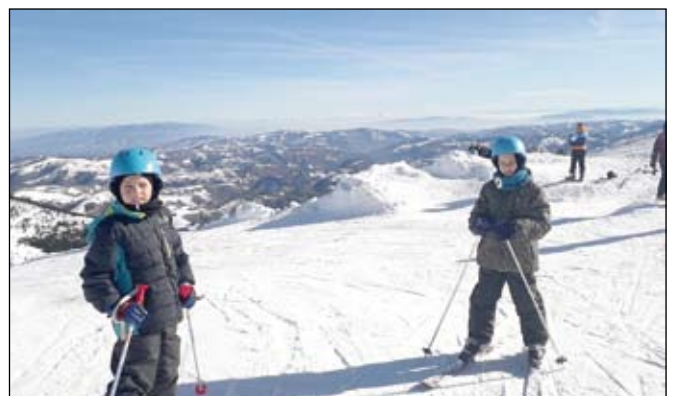
– Hat éves koromban tanultam meg síelni, mégpedig Pamporovón. Nekem is tetszettek itt a melegített felvonók, a pályák, különösen a piros pályákat élveztem. A házikónk előtt a nagy hóban még bunkert is építettünk, ahova el lehetett bújni, amikor hógolyóztunk. Örülök, hogy nem szállodában laktunk, hanem faházikóban, ahol szabadabban játszhattunk, bulizhattunk, nem zavartunk senkit. Éttermeinkben ebédeltünk, finom forró csokit is ittunk. Jövőre is ilyen helyen szeretnék telelni!

Hunor hatodik. Neki nemcsak a síelés tetszett, hanem a vidék is, gyönyörködött a szép tájban.

– Második nap sok hó esett, gyönyörűek voltak a havas fenyőerdők, tetszett a hegytetőn lévő kis faház, ahol laktunk, távol a civilizációtól. A friss levegő pedig nagyon egészséges. Nekem is tetszett a melegített hatülékes fölvonó. Amikor mentünk fel a csúcsra, gyönyörködtem a tájban, a hóval borított fenyvesekben. Meg a pályák! Élveztem a legmeredekebbet, a feketét is. Jólesett a kemencében sült pizza és persze a forró csoki is. Jövőre újra a Kopaonikra szeretnék menni!

Koncz Erzsébet

Fotó: Becsei Árpád, dr. Koncz Gyula

A legjobb barátnóm

A legjobb barátnóm neve Dulity Blanka. Kicsi korunk óta ismerjük egymást.

Blanka közepes termetű. Barna szeme és vállig érő, világosbarna haja van. Fekete színű szemüveget hord. Általában farmernadrágot, vastag, kapucnis pulcsit és tornacipőt visel. Új társaságban eleinte kicsit szégyenlős szokott lenni, de nagyon kedves lány, így mindig sok barátot szerez. Jó tanuló, szorgalmas. Nagyon szépen tud rajzolni. Megbízható, mindenben megpróbál segíteni, mindig számíthatok rá. Négy évig külföldön élt, ez a négy év mindkettőnknek nehéz volt. Őt az iskolában nem akarták befogadni, nekem pedig hiába volt itt a többi barátnóm, senki nem tudta helyettesíteni. Fél éve költözött haza, de már nagyon jól beilleszkedett. Kedvenc színe a lila, kedvenc tantárgya a rajz. Blanka vegetáriánus, kedvenc étele a saláta. Szeret táncolni, és jár is tánagra, ebben nagyon ügyes.

Örülök, hogy megismertem és a barátnője lehetek.

Dér Tamara, 6. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Őszi élményem a nagymamával

Rögtön azzal kezdeném, hogy nekem egy nagyon szuper mamám van! Nagyon sokat dolgozik, ezért nincs sok ideje az unokáira, de ha lehet, mindig ott vagyunk nála. A nagymamámnak szép lilás haja van, közepes termetű, a szeme szép zöld. Széles a mosolya.

Nekem nagyon fontos ez az emlék, amit most megosztok veletek. Egy szép őszi reggelen arra ébredtem, hogy ott volt a mamám az ágyam előtt. Nagyon meglepődtem, mivel szombat volt, és akkor dolgoznia kellett volna. Kivett egy szabadnapot, csak azért, hogy tudjon egy kis időt tölteni a nagy unokájával, vagyis velem. Gyorsan felöltöztem, és már suhantunk is a bicajainkon. Először elmentünk a boltba, bevásároltunk. Nem tudtam, mama mit tervez, hova akar engem vinni, de gondoltam, hogy tuti jó helyre megyünk. Bejött a megérzésem, mert a Kasza-tanya irányába indultunk. Végigbicajoztunk az ezüstköves úton, egészen a tanya kapujáig. Nagyon örültem, hogy ide jöttünk. Beértünk az épületbe, megreggeliztünk. Utána társasjátékoztunk, képeket készítettünk, és nagyon sokat nevtünk. Kis idő elteltével rájöttünk a mamával, hogy ismét nagyon megéheztünk. Mama előkapta a szalonnát, a csevapot és a húst, és nekiláttunk a sütésnek. Nagyon jó illatok árasztották el a kis tanyát. Nemsokára kész is lett az étel. Hirtelen nekiestünk, mert, amint már mondtam, nagyon éhesek voltunk. Miután befejeztük az ebédet, lefeküdtünk a fűbe, és csak bámultuk az eget, néztük a felhőket. Kicsit talán el is szunyókáltunk. Amikor felkeltünk, a nap már lassan lemenőben volt, de még maradt egy kis idő alkonyatig. Gyorsan ettünk még egy kis édességet, és visszafeküdtünk a fűbe, csodáltuk a napnyugtát.

Belegondoltunk mamával, milyen jó is volt ez a nap. Megöleltem, és megköszöntem neki azt a csodás napot.

Banjac Adrianna, 6. osztály, Id. Kovács Gyula iskola, Bácskossuthfalva

Őszi élményem a nagytatámmal

Az én tatám a világ legeslegjobb tatája. Nagyon segítőkész, kedves és persze bátor. Ülhetnék naphosszat, és sorolhatnám a jó tulajdonságait, de sose érne véget a felsorolás.

Jöjjön egy kis bemutató róla! Szeme színe kék, mint a tenger, a haja kissé őszi, a hangja megnyugtató, mint az enyhe szellő. Általában egyszerű, sportos ruhákat hord. El is mondok egy szép őszi történetet, amit a tatámmal éltem át. Egy őszi, meleg napon elindultunk horgászni. Volt nálunk mindenféle dolog, ami a pecázáshoz kell. Volt giliszta, kukorica (amit mama előre megfőzött, hogy a horgon át tudjuk csúsztatni), csináltunk kis kenyérgombócokat, értelemszerűen volt nálunk pecabot, mert anélkül nem lehet, ugye, horgászi. Meg persze magunknak is vittünk enni. Két

óra elteltével meglett az első kapás. Tata fogott hat halat, én pedig négyet, egyet közösen fogtunk ki. Nagyon jól éreztük magunkat, sokat nevetgeltünk. Amikor nem volt kapás, tata mesélt arról, milyen volt az ő gyermek-kora. Amikor meguntuk a pecázást, sétáltunk egyet a tóparton, közben tata történeteit hallgattam. Ezek után haza is mentünk, anya, apa és mama gőzölgő paprikással vártak minket. Ebéd közben tatával elmeséltük a délelőttünk élményeit. Nagyokat kacagtunk.

Nekem ez volt az egyik legszebb őszi napom, amit a tatámmal töltöttem. Remélem, még sok ilyen szép napot töltünk együtt!

Huszák Nóra, 6. osztály, Id. Kovács Gyula iskola, Bácskossuthfalva

Talákoztam Toldi Miklóssal

Egyszer elhatároztam, hogy bejárom a világot.

Egy nap elindultam a vándorutamra. Sok helyet és embert ismertem meg. Amikor rám esteledett, mindig betértem egy fogadóba vagy kocsmába. Ott ettem, ittam és aludtam. Egyszer véletlenül összefutottam Toldi Miklóssal. Épp a vacsorámat ettem, amikor a kocsmába betoppant egy magas és erős fiatalember. Vele volt egy idős ember is. Leültek a mellettem levő asztalhoz. Vacsorát és bort rendeltek. A kocsmában csak mi voltunk. A legény bemutatkozott nekem. Én is bemutatkoztam neki. Elkezdtünk beszélgetni. Miklós elmondta, hogy ő másnap elmegy megküzdeni a cseh vitézzel, aki már sok magyar katonát megölt. Elmesélte azt is, hogy szökésben van, mert véletlenül megölt egy katonát. Úgy gondolta, hogy ha sikerül megölnie a csehet, akkor megkegyelmez neki a király, mert már beleunt a bujdosásba. Nádasokban és temetőben rejtőzködött. Még egy ideig beszélgettünk, majd elbúcsúztunk egymástól. Sok sikert kívántam neki a másnapi küzdelemhez. Másnap reggel, amikor felébredtem, Miklós már elment. Gyorsan lementem a Duna-partra. Láttam, ahogy Miklós küzd a csehvel. Miklós éppen felemelte a kardját, amikor meghallottam, hogy valaki a nevemen szólít:

– Ákos! Ébredj! – szólított apám.

Amikor kinyitottam a szemem, azt sem tudtam, hol vagyok. Lassan eszembe jutott az álom. Ha apám nem keltett volna fel, az én történetem is tovább tartott volna.

Német Ákos, 6. osztály, Petőfi Sándor iskola, Tóba

Reggel otthon

Azokon a napokon, amikor nem megyek iskolába, mindig kicsit tovább szoktam aludni. Legalább hét vagy nyolc óra van, mire felkelek.

Legelőször kimegyek a fürdőszobába. Megmosdok, és fogat mosok. Utána levezem a pizsamámat, és valami jó kényelmes ruhát veszek magamra. Kimegyek a konyhába megnézni, hogy mit csinál anyukám. Ál-

Erdélyi Pataki Máté, 2. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

talában a reggelit készíti ilyenkor. Ha már ott vagyok, meg is reggelizek. Leginkább bundás kenyér szokott lenni vagy tejbegríz, esetleg szendvics meg joghurt. Reggeli után mindig megbeszéljük anyukámmal, hogy mi legyen az ebéd. Miután megbeszéljük, elkészülünk, hogy bemerjünk a városba megvenni az ebédhez valót. Néha előfordul, hogy vitázunk azon, hogy mit vegyünk, de a végén mindig megegyezünk. Legtöbbször biciklivel megyünk, pláne amikor szép idő van. Amikor bevásároltunk, hazamegyünk. A délelőtt többi részében anyukám főzi az ebédet, én meg a szobámba megyek. Ilyenkor kicsit pihenek. Tévézek, zenét hallgatok, és videót nézek.

Nagyon szeretem az ilyen reggeket és délelőttöket.

Nagy Boglárka, 4. osztály, J. J. Zmaj iskola, Magyarkanizsa

A piacon

Egy decemberi szombat reggel elmentünk anyával a piacra. Rengetegen voltak már korán reggel. Az ebédhez vásároltunk be. Először a zöldségeshez mentünk. Ott vettünk répát, ami ötven dinár volt, és krumplit hatvan dinárért. Utána mentünk a gyümölcsöshöz. Vettünk almát és körtét is. Megláttam az adventi gyertyákat, és vettünk egyet, meg mézet is, mert az kell a gyömbértea készítéséhez.

Anyának ott volt egy régi barátnője, meg én is találkoztam az osztálytársammal. Anya meglátta a mikulásvirágot, száz dinárba került a kisebb, kétszáz dinárba a nagyobb. Anyukám vett egy kisebbet. Gyönyörűek voltak a szirmai, és már ki voltak nyílvá, amikor megvettük. Anyukámtól kikönyörögtem, hogy vegyünk téli fagyit. Vettünk apukámnak is. Nagyon finom volt, imádom a fagyit. Én szóltam rá anyára, hogy vegyünk szaloncukrot a karácsonyfára.

Indultunk haza. Nagyon jó volt anyának segíteni bevásárolni. Remélem, máskor is segíthetek neki bevásárolni.

Aleksandrović Lara, 4. osztály, J. J. Zmaj iskola, Magyarkanizsa

Az én mesém

Volt egyszer egy kislány, akinek az volt az álma, hogy kint aludjon a csillagos ég alatt.

Ezt az álmát már mindenki ismerte, hiszen nagyon sokat mesélt róla. A tizedik születésnapjára kapott egy hálózsákot. Másnap elhatározta, hogy azon az éjjelen kint alszik. Szépen elgereblyezte a fűvet, és lefeküdt aludni. De amikor lehunyta a szemét, halk hangokat hallott:

– Nem, én vagyok a szebb!

– Nem is!

– De nekem erősebb a fényem! – hallotta.

Ekkor felnézett az égre, és látta, hogy a csillagok veszekednek.

Virág Polyák Boglárka, 2. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

– Ne veszekedjete, egyformák vagytok, egyformán világítotok. Veletek sokkal szebb lesz az ég! Lili álomba szenderült, és mosolyogva aludt el.

Talán most is alszik, ha fel nem ébredt.

Szepesi Vivien, 5. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Megértettem az állatok nyelvét

Egy napon elmentem egy vidámparkba. Volt ott egy nyereményjáték, és kíváncsi voltam. Azt kívántam, hogy megértem az állatok nyelvét. Ezt megkaptam, de egy feltétellel, hogy segítek több játékost szervezni.

Útközben hazafelé találkoztam két macskával. Azt mondta az egyik a másiknak:

– Milyen jó lenne, ha az emberek kidobnának egy kis halat!

Ezt én mind megértettem, aztán mentem tovább. Találkoztam két őz-zel, menekültek a vadász elől, és lihegve mondták:

– Ha az emberek tudnák, milyen kincset őriznek a rókák egy fa tövében, hűűű! De boldogok lennének!

Ezt is megértettem, és sietve mentem haza. Odahaza megfogtam egy pár tyúkot, elvettem egy ásót, és odaszaladtam a fához, ahol a rókák tanýáztak. Megállapodtunk abban, hogy a tyúkokért cserébe odaengednek a fához. Bele is egyeztek a rókák, és bele kezdtem az ásásba. Egyszer csak valami keménybe ütköztem. Nagy örömmre a kincsré letem. Ha a kincset nem találtam volna meg, az én mesém is tovább tartott volna.

Szabó Emil, 4. osztály, Sonja Marinković iskola, Szentmihály

Megértettem az állatok nyelvét

Egyszer, amikor mentem a mamámhoz, csicsergést hallottam: egy madár volt az. Leesett, és eltörött a szárnya. Addig simogattam, míg meg nem gyógyult. A madár így szólt: Kösz, hogy segítettél, ezért cserébe mutatok valamit. A madár felrepített a madárvárhoz, ami nagyon szép volt.

Amikor bementünk, azt láttam, hogy minden gyémántból volt. Addig nézelődtem, míg be nem értünk az apjához, a madárkirályhoz.

Ő azt mondta: Megtanulsz az állatok nyelvén beszélni, mert megmenttetted a fiamat, de nem mondhatod meg senkinek, mert meghalsz.

Ezután hazakísért a madár. Én megköszöntem az utat, de már este volt. Bementem a házba, és vacsoráztam, utána pedig aludtam. Amikor felkeltem, elmentem a boltba. Visszafelé láttam egy kóbor kutyát, amelyik azt mondta, hogy éhes. Én adtam neki enni a kenyérből. Amikor hazaértem, anyá kérdezte, hogy ki evett a kenyérből. Elmondtam, hogy odaadtam egy kutyának. Elmeséltem, hogy a többit nem mondhatom el, mert meghalok. Anya azt mondta, hogy jól van, akkor legyen titok.

– Kösz, anya, hogy nem kérdezel többet – mondtam édesanyámnak.

Huzsvár Áron, 4. osztály, J. J. Zmaj iskola, Magyarkanizsa

Babcsányi Léna, 2. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

3D-s nyomtatás – csak pár lépésre a tökéletestől

A címlapon egy mesterségesen előállított légsákról készült fotó szerepel, amely a tavalyi év egyik kiemelkedő tudományos felvételeként ismert, mivel egy új, háromdimenziós eljárással amerikai tudósok sikeresen állítottak elő emberi szerveket. A képen látható színes tárgy ugyanis egy légutakból és véredényekből álló mesterséges tüdőmáskolat.

Fogkefe, játék, autó, gyógyszer, sőt még torta is készült már a háromdimenziós nyomtatás segítségével. A különféle tárgyakat műanyagból, titánból, homokkőporból és élelmiszer-alapanyagokból állítják elő. A háromdimenziós nyomtatást az ékszerszakmában és a művészetekben, az építészetben és a divatban is használják.

Mit lehet készíteni háromdimenziós nyomtatókkal?

A háromdimenziós nyomtatásról az emberek azt mondják: „Ha meg lehet rajzolni, meg is lehet formázni.” A nyomtató vékony rétegek

rohamosan növekszik az eladott nyomtatatok száma, az árak pedig csökken. A 3D-s nyomtató otthoni felhasználásra ill. kisvállalkozások számára is alkalmas lehet: prototípusok, pótalkatrészek, kis sorozatszámú termék előállítás, makettek, épület modellek, ajándéktárgyak készítésekor.

Hogyan készülnek emberi szervek?

A tudósok apró lépésenként haladnak, azonban úgy tűnik, ma már tényleg semmi sem lehetetlen. Amerikai tudósoknak már sikerült olyan szerveket alkotni (pl. petefészek), melyek állatokba beültetve beépültek a környező, élő szövetekbe, oxigén- és vérellátást kaptak, s így működőképessé váltak.

A tudósok kimutatták, hogy az eljárás elméletileg élő testsejtekkel kombinálva is alkalmazható. Mesterséges szövetet állítottak elő, majd valódi májsejteket helyeztek el rajta. Végül ezt beültették egerekbe és kimutatták, hogy a sejtek túléltek az implantálást.

A nyomtatott emberi fül csupán a kezdet volt

gyásakor a vértestecskék oxigénnel telítődtek. A 3D-s nyomtatás során molekuláris szinten, rétegről rétegre szövetszerkezeteket hoztak létre.

Már 2013-ban és 2015-ben is volt rá példa, hogy közvetlen segítségül hívták az orvoslásban a 3D-s nyomtatást, életet mentve ezzel. Az egyik esetben egy kisbaba instabil légsővét

Az új technológia egyik előnye, hogy egészen apró tárgyak is könnyedén elkészíthetők

A jövő fagyija – háromdimenziós nyomtatóból

lerakásával készít tárgyakat, szemben a hagyományos megmunkálással, melynek során nagyobb nyers darabból választják le a felesleges anyagot.

A 3D-s nyomtatás egyike a 21. század forradalmian új technológiáinak, az utóbbi időben

A szervnyomtatás úttörője az egye-sült államokbeli Organovo vállalat, amely az első orvosi 3D-s nyomtatással foglalkozó cég. A magyar származású biofizikus, Forgács Gábor alapította. Az Organovo egyik áttűtő sikereként 2013-ban a kutatói olyan májsejteket állítottak elő 3D-s technológia segítségével, amelyek 40 napig életképesek maradtak. Azért májjal kísérleteznek, mert a máj regenerálja magát, így esélyesebb, hogy működni is fog.

A szervnyomtatás első lépése egy nagyon alapos 3D-s szkennelés. Egy erre alkalmas eszközzel százszázalékos pontossággal meg lehet határozni a páciens eredeti szervének méretét és formáját, és az azt körülvevő egyéb szervek és szövetek felépítését. A vizsgálat eredménye egy olyan háromdimenziós modell, ami nyomtatási utasításként szolgál a printernek. A nyomtatást még megelőzi egy apró beavatkozás, aminek során összejmintát vesznek a betegről. Az összejteknek az a speciális tulajdonságuk van, hogy osztódással bármilyen sejtje képesek átalakulni. Kitenyészthetők belőlük például a máj, a vese, de akár a csontszövet sejtjei is. Az így létrehozott sejtállományt ezután behelyezik a nyomtatóba, az pedig a 3D-s modell alapján felépíti belőle a kívánt szervet.

A címlapfotón látható légsák a következőképpen készült: biotechnológusok oxigénben szegény vörösvértesteket vezettek a légsákok körüli véredényrendszerbe. Az érhálózat elha-

meg kellett támasztani. A sürgető eljárást azonnal engedélyezték, így a baba életét megmenthették a három éven belül felszívódó, polikaprolakton (egyfajta műanyag) anyagú nyomtatott, alátámasztó sínnel.

Tudod-e?

Mi a biotechnológia?

A biotechnológia élőlények segítségével működő technológia, vagyis a tudomány és technológia alkalmazása élő szervezeteken azzal a céllal, hogy megváltoztassunk élő vagy élettelen anyagokat új ismeretekért, termékek vagy szolgáltatások létrehozásáért. Új tulajdonságokkal rendelkező élőlények vagy sejtek előállítását jelenti. Például a bor, a sör, a sajt, az antibiotikumok termelése különféle baktériumok és gombák tevékenységén alapszik.

Fagyos tájak

A metszön süvítő, goromba északi szél télen olykor szinte vízszintesen sodorja a sűrűn hulló hópihéket. Percek alatt fehérbe öltözik az erdő, hópaplan borítja a mezőket, hegyes sípkák ülnek a kerítések oszlopain, és egységesen fehérré változnak a falu piros cseréppel vagy szürke palával fedett háztetői. Alacsonyan tanyázik a hőmérő higanyszála, ráadásul az erős szél is fokozza hidegérzetünket, így elkél a meleg kabát, a kesztyű, a gyapjúsál, és hasznos lehet egy olyan sapka, amelynek leereszthető fülvédője van.

Fekete rigó

Az erős széllel érkező sűrű havazás nem kedvez a megfigyelőnek. Az állatok elbújnak, keveset mozognak, és a távcső is hasznavehetetlenné válik a lencsékbe csapódó hópihéktől. Ennek ellenére ne maradjunk a négy fal között! Még akkor se tétlenkedjünk, ha előre tudjuk, hogy este alig lesz mit beírni a madarásznaplóba. A hóviharban megtett túra megfelelő öltözék esetén ugyanis egyfajta egészséges erőpróbát jelent, emellett mindig akad látnivaló is. A szél kergette varjak fekete serege versenyre kel a száguldó hópihékkal, a mezőn álló magányos fán gubbasztó egerészölyv kitartóan figyel a mind fehérebbé váló legelőt maga alatt, míg kicsit távolabb bogáncsot ke-

Vidra

reső tengeliccsapat repül és tűnik el pillanatok alatt a fehér hófüggöny mögött.

Az első nagyobb havazás érezhető változásokat okoz az állatok életében. A baglyok, az ölyvek és az áttelelő vörös vércsék eddig bőségben éltek, a tarlókon, a legelőkön és a lucernaföldeken elegendő rágcsálót találtak, és könnyen meg is foghatták őket. A talajt beborító vastag hótakaró azonban megnehezíti a zsákmányszerzést, és kemény próba elé állítja őket. Különösen áll ez az az évi fiatalokra. Nem nehéz elképzelni, mit jelent a nagy havazás egy fiatal szénecinege, fekete rigó vagy egerészölyv számára, hiszen táplálékszerzési stratégiájukat módosítaniuk kell.

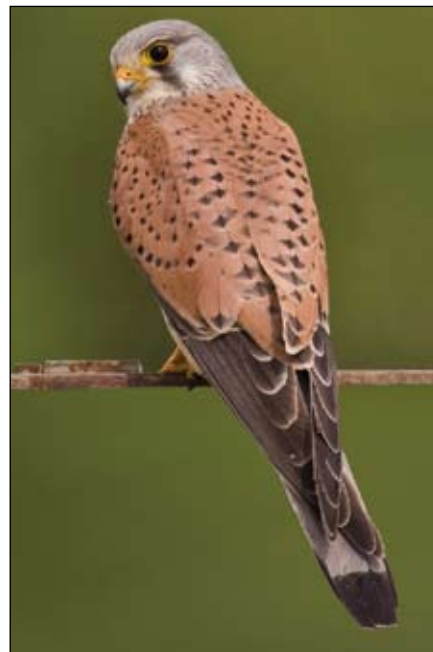
Késő ősszel vagy tél elején gyakran látunk avarban kutató fekete rigókat, szénecinegákat. Aztán, amikor egy reggelre kelve eltűnik a rovarokat, pókokat és gilisztákat rejtő lombszőnyeg, és hideg, fehér lepel borít be mindent, másutt kell táplálékot keresniük. Nem véletlen, hogy az első nagy havazás után szinte valamennyi fekete rigó az épületek közelébe, a kertekbe húzódik a parkokból. Ezt diktálják természetes ösztöneik, de ezt látják több telet megért társaiktól is. Őket követve repülnek oda, ahol több táplálékot remélhetnek.

Tökrésréce-pár

A természetbúvár egyik érdekes feladata lehet, hogy szemmel kövesse azokat a változásokat, amelyek egy rendszeresen bejárt és vizsgált terület, erdőrész vagy park életében következnek be a havazás után. Kissé didergős megfigyeléseknek nézünk elébe, de az eredmények érdekesek, megérik a vacogást és a fáradtságot. A komoly tél első felében többnyire jég, fagy és havazás jelzi, hogy fordulóponthoz érteztünk, bár mindig akadnak olyan évek, amikor viszonylag enyhe a tél, és a tavak, mocsarak partján járva szabad vízfelületeket és rajtuk madarakat láthatunk. A tökés récék nagy számban telelnek át hazánkban.

Népes csapatokat figyelhetünk meg a Dunán akár Újvidéknél is vagy a Tisza egyes

Vörös vércse

szakaszain, de a mocsarakon és másutt is. Vagyis ilyenkor is érdekes megfigyeléseket végezhetünk. A récék ekkortájt már újra nászruhájukban pompáznak. A tökés gácsérok különösen szép a zölden csillogó fejük és nyakuk, amelyet keskeny fehér örv választ el a begy gesztenyebarna színétől. A csapatban a gácsérok hevesen udvarolnak, és kialakult párokat látunk. Messzire hallatszák a tojók „háp-háp”-ja, míg a gácsérok hangja halk, lihegészzerű.

Mozgalmas az élet a Dunán is. Kárókatónak repülnek a folyó felett; fejük oldalán már a nászruha fehér tollai látszanak. Alacsony vízállás esetén néha több százan zsúfolódnak össze a keskeny zátonyokon, és sokan főként szárnyakkal szárítkoznak. Minthogy nincsenek zsírmirigyek, mint a récéknek, ezért nem képesek zsírozni tollaikat, így aztán csak annyi időt töltenek a vízben, amennyi a halászathoz szükséges. Utána nyomban a zátonyra vagy a fák ágaira ülnek szárítkozni.

Ritka ugyan Vajdaságban, de helyenként megfigyelhető a vidra is. Jellegzetes úszóhárttyás nyomait könnyű felismerni az iszapon, de jellemző a parton hátrahagyott kissé nyálkás, zöldes színű, halpikkelyekkel és szálkával teli ürüléke is. Miután főként éjszaka mozog, ritkán lehet találokni vele, de a kevéssé zavart területeken néha nappal is felbukkan. Egy hideg téli reggelen talán tíz lépésnyire tölem vidra kapaszkodott ki a partra. Csak egy pillanatig néztük egymást, aztán a karcsú ragadozó megfordult, és csobbanás nélkül eltűnt a mélyben. Halastavaknál többször is láttam, hogy a vidra nyomai hirtelen megszűnnek, és a mély hóban haladó állat, valószínűleg játékosan, métereket csúszik előre. Olyan nyomot hagy, mintha hasábfát vontatnának a hóban.

Tóth Anna

A titokzatos hóember

Nagyon szép völgyben lakunk. A hegyek úgy ölelik át a kis falut, ahogyan anyuék szoktak bennünket, gyerekeket.

Most, hogy sok hó esett, az öcsémmel, Marcival a szobánk ablaka elé felállítottunk egy hóembert. Nagy a pocakja és szép, egyenes a tartása, jó étvágyú, gazdag emberre hasonlítana, ha a fején nem éktelenkedne az az öreg lyukas fazék. Szemei a fáskamrában talált legcsillogóbb széndarabkából vannak. Egyedül sárgarépa orrának vörösese színe árulkodik arról, hogy hideg lehet egész nap az udvarunkon álldogálni. Ez a hóember nem akármilyen...

Ilyen nincs még egy a Földön. Elárulom, hogy ez egy TITOKZATOS HÓEMBER!

Minden reggel, amikor felébredünk, odaszaladunk az ablakhoz, hogy megnézzük, ott van-e még a hóember orra a helyén. Ugyanis mindennap eltűnik.

– Nézd, most sincs ott! – mondta kisöcsém bosszúsan.

– Öltözzünk fel, és menjünk ki az udvarra, hátha csak leesett, és eltakarja a hó. Mikor kiszaladtunk a kertbe, körbejártuk a hóembert, de nem találtunk semmit.

– Elmondanád, hol van az a szép sárgarépa orrod, amit tegnap kaptál? – kérdeztem csípőre tett kézzel, s közben haragosan ráncoltam a homlokomat.

Marcira néztem, és láttam, hogy engem utánozva ő is csípőre tette a kezét, és a nagyobb hatás kedvéért néhányat dobantott a ropogós hóba a lábával.

– Az volt a legszebb sárgarépa az összes közül! Miért nem vigyáztál rá?

A hóember dacosan állt tovább, és nem válaszolt.

– Na jó, még utoljára hozunk egy másik orrocskát neked, de ha erre sem vigyázol, nem kapsz többet!

Leszaladtunk a pincébe, és a ládából kiválasztottunk egy szép hosszú sárgarépát.

– Marci! Ma éjjel lesben állunk az ablaknál. Meg kell tudnunk, mi ez a nagy titok.

Éjszaka le sem vettük a szemünket a hóemberről.

A Hold éppen rávilágított, és láttuk, hogy sárgarépa még ott van a helyén. Amikor már azt hittük, hogy nem történik semmi, hirtelen egy árnyék átugrott a kerítésen. Óvatosan körülnézett, és egyre jobban közeledett a hóember felé. Az árnyéknak hosszú vékony lábai voltak, s mögötte néhány lépésnyire egy kicsi, gömbölyű valami ugrándozva kísérte.

Lélegzet-visszafojtva figyeltük, mi lehet az.

Aztán láttuk, ahogy az a valami felágaskodik, és szájával kiemeli a helyéről a hóember orrát. Miután letette a hóra, a kis gombóccal megosztva jó étvágygal megették a sárgarépát.

– Nézd, Marci, egy őzike! – suttogtam öcsém fülébe.

– De ki az ott mellette?

– Nem látod, hogy milyen hosszú fülei vannak? – súgta vissza Marci.

– Tényleg! Ez egy nyuszika! Nagyon éhesek lehetnek, hogyha bemelegszkednek ideig. Ki kellene találni valamit, hogy még több enivalót kapjanak.

Másnap korán felébredtünk. Amikor újabb sárgarépát szerettünk volna a hóemberre tenni, a fején levő lyukas fazék nagyot kondult.

A fa mögé szaladtunk, és onnan lestük, hogy mi lehet az.

Aztán a lukon kikukucskált egy cinegema-dár. Biztos ott húzódott meg éjszakára a nagy hideg elől. Bent a fazék belsejében nem fújhatta a szél, és egy kicsit melegedhetett is.

– Adjunk enni a madárkának is!

Bementünk a házba, és elővettünk két vékonyra vágott szalonnabőrket.

– Ez jó lesz szemöldöknek a hóemberre. Amikor a cinege megéhezik, néhányat belecsíp a szalonnába, és már lesz, ami melegítse. De a hóembernek mégsem lehet több orra! Mit csináljunk?

– Mi lenne, ha kettévágnánk egy almát, és két piros fület készítenénk belőle? – kérdezte izgatottan Marci.

– Igazad van. És vágthatnánk hosszú csíkokra káposztalevelet. Az lehetne a szakáll.

– És ha a fazék alá tennénk szénát, mintha haja lenne a hóembernek? Az jobban melegítené a kismadarat.

Gyorsan munkához láttunk. Amikor elkészültünk mindennel, észrevettük, hogy a cinege rászállt a fazékon talált bejáratra, aztán hirtelen elrepült.

– Lehet, hogy nem tetszik neki az új fészek? – kérdeztem aggódva.

De néhány perc elteltével a kismadár megérkezett, és magával hozta a párját is.

Vidáman csicseregtek, és nagyon boldogok voltak, hogy rátaláltak az igazi otthonukra.

A hóemberről azóta is minden reggelre eltűnnek a zöldségek, de most már nem titok, hogy hozzánk jár lakmározni a nyuszi az őzikevel.

Sylvia Plath

Beavatás

(Részlet 12 éven felülieknek)

– Olyan sötét és meleg van ebben a pincében, mint egy dunsztosüvegben – gondolta Millicent, miközben szeme hozzászokott a különös félhomályhoz. A csend pókhálótól volt puha, és a kőfalba magasan vágott kicsi, négyyszögletes ablakon át beszüremlett az októberi telihold halványkék fénye. Millicent már látta, hogy egy farakáson ül, a kazán mellett.

Hátrasimította a haját. Kemény és ragacosos volt a tojástól, amit nemrég törtek szét a fején, mikor bekötött szemmel térdelt a leányszövetség oltára előtt. Egy ideig csend volt, majd hallotta a halk reccsenést, és érezte, hogy a hideg, nyúlós tojásfehérje szétterül a fején, és lecsorog a nyakán. Valahonnan elfojtott nevetést hallott. Mindez hozzátartozott a szertartáshoz.

Aztán a lányok megfogták, és továbbra is a kendővel a szemén Betsy Johnsonék házának folyosóin a pincébe vezették, és rázárták az ajtót. Egy óra múlva érte jönnek, akkor vége lesz a Patkánypernek: elmondja, amit el kell mondania, és hazamegy.

Ez az éjszaka volt ugyanis a nagy finálé, a tűzpróba. Nem férhetett hozzá kétség, hogy bekerül. Egyetlen esetről sem tudott, hogy valakit meghívtak a gimnáziumi leányszövetségbe, és ne felelt volna meg a beavatáson. Az ő esete azonban egészen más lesz. Erről gondoskodni fog. Pontosán nem tudta volna megmondani, mi készítette a lázadásra, de az biztos, hogy volt valami köze Tracyhez és a hangamadarakhoz.

Melyik lansingi gimnazista lány ne szeretne most a helyében lenni, gondolta vidáman Millicent. Melyik lány ne szeretne a kiválasztottak között lenni, még ha ez öt napig tartó beavatással jár is iskola előtt és után, amely péntek éjjel éri el csúcspontját és végét, mikor a Patkányperben felavatják az új lányokat. Még Tracyt is elfogta a sóvárgás, mikor meghallotta, hogy Millicent egyike az öt meghívott lánynak.

– Semmi sem változik köztünk, Tracy – mondta neki Millicent. – Eztán is mindig együtt

leszünk, úgy, mint eddig, és jövőre biztos te is bekerülsz.

– Tudom, de akkor is – szolt Tracy halkán –, meg fogsz változni. Talán észre se veszed. Semmi sem marad változatlan.

Csakugyan, gondolta Millicent. Milyen borzalmas is volna, ha az ember nem változna... ha arra volna ítélve, hogy élete hátralévő részét az előző évek szürke, félnék Millicentjeként élje le. Szerencsére minden változásban, fejlődésben, mozgásban van.

Tracyre is sor kerül. Majd elmeséli Tracynek azt a sok hülyeséget, amit a lányok mondtak neki, és Tracy is megváltozik, mert belép a büvös körbe. Majd ő is megismeri a rituálét, ahogy a múlt héten Millicent.

– Először is – mondta az öt jelöltnek Betsy Johnson, a leányszövetség virgonc, szőke titkára, mikor múlt hétfőn az iskolai menzán ücsörögtek néhány szendvics mellett –, először is mindenkinek lesz egy nővére. Ő parancsol nektek, és azt kell tennetek, amit mond.

– Ne felejtsetek el, amit a feleselésről és a mosolygásról mondtunk – szolt közbe Louise Fullerton nevetve. Louise a gimnázium másik kitűnőse volt, csinos, barna hajú, sötét bőrű lány, a diáktanács elnöke. – Csak akkor szólalhattok meg, ha a nővéretek kérdez tőletek valamit, vagy azt parancsolja, hogy beszéljetek valakivel. És nem mosolyoghattok, bármennyire szeretnétek.

A lányok idegesen nevettek. Megszólt a csengő, jelezve a délutáni órák kezdetét.

Jó mulatság lesz, gondolta Millicent, amit kivette könyveit a fiókjából, és izgalmas újdonság: hozzátartozni egy szoros közösséghez, a lansingi gimni krémjéhez. Ez persze nem iskolai szervezet. Sőt, Mr. Cranton, az igazgató egyenesen be akarta tiltani az egész beavatást, mert úgy gondolta, nem demokratikus, és zavarja az iskolai munkát. De nem tehetett ellene semmit. A lányoknak öt napig nem volt szabad festeni magukat és becsavarni a hajukat, amit persze mindenki észrevett, de hát mit tehetek ez ellen a tanárok?

Millicent leült az asztalához a tanulószobában. Holnap büszkén, nevetve, rúzs nélkül jön iskolába, vállig érő, kibontott, sima hajjal, és mindenki tudni fogja, még a fiúk is, hogy a kiválasztottak egyike. A tanárok tanácstalanul mosolyognak majd, s talán azt gondolják: szóval most Millicent Arnoldot szúrták ki. Nem gondoltam volna.

Egy-két évvel ezelőtt tényleg nem sokan gondolták volna. Millicent már régen várta, hogy befogadják, régebben, mint mások. Mintha már évek óta ülne egy pavilonban, kizárva a táncteremből, és csak bámulná az ablakon át a terem csillogó belsejét, ahol a fény tiszta és a levegő olyan, mint a méz, nézné sóvárova a vidám párokat, ahogy keringőznek a soha véget nem érő zenére, nevetgélnek kettesével vagy csoportokban, és senki sincs egyedül.

De most végre, egy hétig tartó harsonaszó és vigasság közepette eleget tesz a meghívásnak, és a „Beavatás” jelzetű főbejáraton át belép a bálterembe. Felkapja bársonyszoknyáját, selyemszálját vagy valami hasonlót, amit a kitagadott királylányok viselnek a mesékben, és elfoglalja jogos birodalmát... Megszólt a csengő, a szünet véget ért.

A hangamadár szemöldöke

Sylvia Plath az egyik legismertebb és legelismertebb angol-amerikai írónő, költő, akinek önéletrajzi regénye, versei, novellái ma is népszerűek. Mindehhez hozzájárult életének tragikussága és Plath különös személyisége is.

Beavatás című novellájának világa ismerős lehet az amerikai tinifilmekből. A főhős, Millicent nagyon büszke kiválasztottságára, munkál benne a beilleszkedés vágya is, azonban sokkal érzékenyebben szemléli a világot, mint kortársai. Barátnőjének, Tracynek alakja, „furcsasága” és egy különös találkozás egy emberrel, aki a mitológiai hangamadarról értekezett, arra készítette, hogy átértelje a beavatást és saját helyzetét a

gimnázium társadalmában. Vajon csak akkor lehetünk teljesek, ha beállunk a sorba? Ha hagyjuk magunkat megalázní? A focicsapat-kapitány a leányszövetség leendő tagját látja benne, vagy valóban érdeklődik iránta? A főhős éppen ezért másféle próbát eszel ki magának. Olyat tesz, amit előtte még senki...

A Beavatás zárata nyitott, nem tudni, hogy lázadásának milyen következményei lesznek, hogyan éli meg Millicent és a gimni társadalmá döntésének következményeit. Az olvasók számára pedig talán pont ez az egyik legérdekesebb vonása.

Herédi Károly

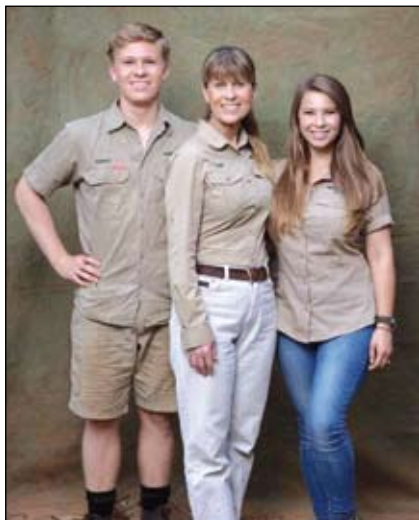
Talán hallottatok **Steve Irwin**ről, a krokodilvadászról, aki sajnos fiatalon életét vesztette. Nagy állatbarát volt, sok filmet készített, így világhírnévre tett szert. Az ő műsora volt a Krokodilvadász című természetfilm-sorozat, amit világszerte nagy sikerrel vetítettek. Gyerekei a nyomdokaiba léptek, felnőttek, és most már valóban tudnak segíteni. Márpedig az őszi hónapok óta pusztító ausztráliai erdőtüzek miatt erre most igazán szükség is van.

Hatalmas erdőtüzek pusztítanak Ausztráliában

Az ausztrál természettudós állatszeretőt az egész családja átvette. Gyermekei annak szentelték életüket, hogy segítsenek a sérült, beteg, elárvult állatokon. A bozóttüzek miatt most több dolguk van, mint valaha. Szinte hihetetlen, de a család több mint 90 ezer állatot

Ausztrália lángokban – felvétel az úrból

Az Irwin család

mentett meg, köztük a tűzvészben megsérült koalákat is – ezt Steve Irwin fia, **Robert** jelentette be a napokban az Instagram-oldalán. Az Irwin család vezeti az Australia Zoo Wildlife Hospitalt, ahol sérült, beteg vagy árván maradt, vadon élő állatok gyógyulhatnak és élhetnek. Egy Ollie névre keresztelt, elárvult kacsacsőrű emlős lett a 90.000. „páciensük”.

Steve Irwin lánya, **Bindi** is aktívan részt vesz az állatmentésben. A családjával együtt sok olyan állatot is kezelnek az állatkórházban, amely az Ausztrália-szerte tomboló tűzvészben sérült meg, köztük koalákat és denevéreket is.

A tűzvész hatalmas területen végzett pusztítást, majdnem egy magyarországnyi területet emésztettek fel eddig a lángok. A Sydney-i Egyetem ökológusainak becslése szerint szeptember óta több mint 480 millió emlős, madár

és hüllő pusztulhatott el Új-Dél-Wales államban, köztük kenguruk ezreivel és a koalapopuláció nagyjából 30 százalékával. Ez már magában nagy tragédia, de sajnos, a lángokat még mindig nem sikerült megfékezni.

Egy sérült koala és kölyke

Kedvencünk, a pizza

A pizza még sohasem örvendett ilyen népszerűségnek, mint napjainkban. Az olaszoknak állítólag igencsak fáj, hogy a spagetti nem Rómából, hanem a távoli Kína sztyeppéiről származik, ráadásul a kutatók újabbán még a pizza olasz eredetét is kétségbe vonják.

A tudósok abban egyetértenek, hogy már az ókori Egyiptomban is készítettek kör alakú, lapos tésztát, amelyet különböző étkekkel – időnként maradékokkal – borítottak be. Bárhogy is legyen, a világ pizzarajongói számára a pizza és a főtt tészta az olaszok nemzeti eledelének számít. Nápolyban az olívaolajjal, fokhagymával és oregánóval ízesített kenyér a 15. század előtt a szegények legelterjedtebb eledelének számított. Akkoriban még nem használtak paradicsomot, mert mérgezőnek tartották. Csak bő kétszáz évvel később próbálkoztak azzal, hogy a vörös bogó belsejével kissé szaftosabbá tegyék a kenyerüket. Ennek következtében kialakult a pizza és a paradicsom gyümölcsöző kapcsolata, amelynek végterméke a pizza pomodoro lett, és az összes pizzafajta alapreceptjéül szolgál.

A pizza azonban a hamburger és a hot dog mellett nem válhatott volna a gyorsétek első helyezettjévé, ha az Európában elszegényedett olasz kivándorlók a századfordulón nem vitték volna át Amerikába. A korlátlan lehetőségek hazájában az egyszerű tésztából különféle fan-

tasztikus alkotások keletkeztek, és a szegény emberek étke jól eladható gyorsétellé vált.

A mai, modern pizza olasz-amerikai képződmény, amely kétségtelesen megelőzte a főtt tészták népszerűségét. A mélyhűtőket sem kímélte meg a pizzaélvezet elterjedése. Egyre több fogyasztó nyúl be a fagyasztóba, ahol mindig megbújik egy-egy pizza. A pizzasütők fantáziája határtalan, de néha elég furcsa az ízlésük. Létezik például epres és csokiízű pizza is.

Győzelmet hirdetve bátran elbújtak

A skagerraki csatát gyakran jütlandi csatának emlegetik. Jütland ugyanis az a félsziget, amelyen Dánia fekszik, a Skagerrak pedig a Dániát Norvégiától elválasztó szoros. Itt került sor a legnagyobb tengeri összecsapásra az első világháború során a britek és a németek között. Annyira komoly volt, hogy mindkét fél mindent beleadott. Ez számít a hadtörténet legnagyobb olyan tengeri csatájának, amelyet csatahajók vívtak meg. A csatára 1916. május 31-én és június 1-jén került sor az Északi-tengeren a Skagerrak bejáratánál, a Jütland-félszigettől nyugatra. A cifra földrajzi nevekről ennyit, a továbbiak során mellőzzük őket. A Norvégia irányába előretörő német flottának a britek csapdát állítottak, és bár jelentős túlerővel rendelkeztek, a harc során jóval nagyobb veszteségeket szenvedtek. A két hajóraj többször is összecsapott, aztán a németeknek az éjszaka folyamán sikerült keresztülverekedniük magukat az ellenség sorain. Kissé leegyszerűsítettük. De a szembenálló felek is így jártak el, hiszen mindkét fél kijelentette, hogy győzött. A németek azért, mert nagyobb veszteségeket okoztak, a britek pedig azért, mert így is több hajójuk maradt, és megőrizték erőfölényüket. Ez persze a közvéleménynek szólt, a tengerészet főfői viszont ott is vakaróztak, ahol nem viszkettek. Mert... Lássuk a veszteségeket!

A csatában a briteknek három csatacirkálójá, három páncélos cirkálójá, a flotta vezérhajója, valamint hét rombolója sülyedt el. A németek egy csatacirkálót, egy kivénhedt csatahajót, négy könnyűcirkálót és öt rombolót veszítettek. Ezt gólokba lehetetlen átszámolni, de a különbség mindenképpen nagy.

A magas brit veszteségekhez jelentős mértékben hozzájárult a löszerek kezelésére vonatkozó biztonsági szabályzat megszegése. Az angol haditengerészetben bevett gyakorlat volt, hogy a gyors tüzelésre helyezték a hangsúlyt. Csakhogy a lövegek (az ágyúk) újratöltése körülményes. A lövedéket és a kivető töltetet – a robbanófejet és a lőport – a hajógyomor biztonságában tárolták, ahonnan liftek szállították a lövegtornyokba. Miután elsütötték a lövegeket, időbe telt, amíg újratöltötték. Ezért a lövegtornyokban meg a folyosókon is – szabályellenesen – „gyorskészleteket” halmoztak fel. A biztonsági szabályok ugyanis előírták, hogy a hajó épségét szolgáló rekeszfalak nyílásait csata idején csukva kell tartani. Abban az esetben a tűz csak bizonyos helyiségekre korlátozódik, a többi védett marad. De amikor a folyosókon is löszert halmoztak fel, meg a rekeszfalak ajtóit is nyitva tartották, és oda csapódott be az ellenség lövedéke, akkor szállt a toll. Mert a robbanás az egész hajóra kiterjedt, beleértve a löszerraktárakat is. Az angolokkal ebben a csatában ez többször is megtörtént. Különösen a nagy távolságról kilőtt, meredek röppályán érkező lövedékek okoztak nagy károkat, mert kedvezőbb szögben csapódtak be, és simán átszakították a hajó páncélzatát. Aztán a hajógyomorban robbantak...

Persze, a britek is lőttek ugyanígy, de a csata után jöttek rá, hogy lövedékeik szerkezetével valami baj volt. Hiába találták el az ellenséges hajót, nagyon sok lövedék nem úgy robbant, ahogyan elvárták. Leginkább az történt, hogy már a hajó páncélzatán felrobbantak, a német csatahajók húszcentis fedélzeti páncélzatával képtelenek voltak megbirkózni, becsapódva azonnal felrobbantak, és csak apró károkat okoztak. Ha pedig átszakították a páncélzatot, a kemény ütközés következtében megrongálódtak, és nem robbantak fel.

Nem árt tudni, hogy abban az időben a pontos ágyúzás megkövetelte a kilőtt lövedékek becsapódásának megfigyelését, hogy ennek alapján korrigálhassák a célzást. A britek ehhez egy teljes sortűzet – valamennyi ágyújukat elsütve – lőttek, megfigyelték a becsapódásokat, majd újracélzottak. Ha figyelembe vesszük, hogy a cél-

ben az ágyúkat sem egyszerre sütötték el. A német távolságmérők viszont fejlettebbek voltak. A világhírű Zeiss gyártotta műszerek kezelői is jobb kiképzésben részesültek.

És most jön a lőszer...

Már régen nem titok, hogy a kor hadászati boszorkánykonyháiban mi minden kotyvasztottak. Adott esetben azonban leginkább a kivetőtöltetekkel kell foglalkozni.

Kivetőtöltet! A hadászat az alatt azt a valamit érti, amit máskülönbön lőpornak, puskapornak nevezünk. Mint neve is mondja, feladata, hogy a lövedéket kiküldje az ágyúcsőből. Na már most... A britek meg a németek más-más összetételű kivetőtölteteket használtak, és másként is kezelték őket. Nem akarunk belebonyolódni a kémiába, méghozzá azért nem, nehogy valakinek ötlete támadjon arra, hogy házilag hatásosabbat ke-

A brit flotta csatába indul

pont akár tíz kilométeres távolságban is lehetett, ráadásul mozgott is – akárcsak a hajó, amely lőtt –, jókora mellélövészekre került sor. Meg el is tartott, amíg a sokadik sortűzükkel belőtték a célpontot. A németek ezzel szemben a nyitó sortűzet három különböző távolságra adták le, így a három mellélövés alapján könnyebben megállapították, hova összpontosítsák a tüzet. Utóbb kiszámították, hogy a németek találataránya 3,3 százalékos volt, míg a briteké csak 2,2. Tehát ezer kilőtt lövedékből 33, illetve 22 talált. Ha figyelembe vesszük, hogy a brit lövedékek kisebb átütőképességűek és gyengébb szerkezetűek voltak, látjuk, miből lett a baj. De van még.

Amikor több kilométerrel tüzelnek egymásra a hajók, fontos tudni a pontos távolságot. A britek a hajó egy magas pontján tűzvezetési központot alakítottak ki, amely utasításokat adott a tüzéreknek. Persze, figyelembe kellett venni a célpont haladásának irányát, sebességét, valamint a saját hajójuk mozgását is... Mindez igen bonyolult számtanra alapult, amelyet különleges táblák segítségével végeztek. A német csatacirkálókon ezzel szemben csak a célpont irányát adták meg központilag, a távolságot nem. Ebben a rendszer-

verjen ki annál, mint amilyent a szembenálló felek a szóban forgó csatában használtak.

Maradjunk annyiban, hogy a britek által használt keverék igen jó volt, de magas hőmérsékleten égett, és rendkívül gyúlékony volt, ráadásul robbanásveszélyes. A németek által használt kivetőtöltet tartalmazott olyan anyagokat is, amelyek csökkentették robbanékonyágát, de nem voltak a hatások kárára. Amikor a brit hajók találatot kaptak, és a robbanásra a hajógyomorban került sor, robbant a lőporkészlet, és ment a hajó a tengerfenékre. A németeké is meggyulladt, de nem robbant...

Ákárhogy feszegetjük a dolgot, a szóban forgó tengeri csatában okozott/elszenvedett veszteségek arra készítettek a szembenálló feleket, hogy újrafogalmazzák haditengerészetüket. Szakmailag, vegyileg, műszakilag, kohászatilag, szervezetenként, stratégiaileg, taktikailag...

Közben mindkét fél győzelemről beszélt. De a háború hátralevő részében arra törekedtek, hogy több nagyszabású összecsapásra ne kerüljön sor. De nem jött meg az eszük, húsz-egynéhány év múlva ismét lőttek egymást.

Hírességek bőrében

Korábban is írtunk már arról, hogy híres filmsztárok gyakran játszanak el más, már elhunyt vagy még élő sztárt, aki világhírnévre és óriási népszerűsége tett szert. Sokak számára emlékezetes maradt Val Kilmer mint Jim Morrison, a Doors frontembere, Gary Oldman mint Sid Vicious, a punk legenda Jamie Foxx mint Ray Charles, Marion Cotillard mint Edít Piaf, Joaquin Phoenix mint a nyughatatlan Johnny Cash, legutóbb pedig Rami Malek formázta meg annyira hitelesen Freddie Mercury-t, a Queen énekesét, hogy a legrangosabb díjakban részesítették. Persze nemcsak zenészekről készültek életrajzi ihletésű filmek, hanem egyebek közt sportolókról, politikusokról és színészekről is, Johnny Deppet Ed Woodként is láthattuk már, Jason Scott Lee pedig Bruce Lee-t játszotta el. Az alábbiakban még néhány életrajzi filmről szólnunk és arról, hogy egy új alkotás is készül.

A rakétaember szárnyalása

A Bohém rapszódia című film 2018 őszén jelent meg. A filmben Rami Malek Freddie Mercury-t formázta meg, és nagyot alakított. Nem telt el sok idő, tavaly tavasszal már a Dexter

amely a világhírű filmdívára, Judy Garlandra fókuszál. Judy gyerekszínészként lett felkapott, az Óz, a csodák csodája című filmben ő játszotta Dorothy-t. Emelkedések és hanyatlások kö-

eltérően nem a sztár felemelkedésével foglalkozik – hiszen Judy mindig is ünnepelet volt, pont ezt nem tudta feldolgozni –, hanem az utolsó hónapjaival, főleg az utolsó londoni fellépésének időszakával.

Bob Dylanről is készül film

A hírek szerint egy újabb életrajzi film van készülőben, ezúttal Bob Dylan Oscar-, Golden Globe-, sokszoros Grammy-díjas amerikai énekesről, dalszerzőről, zenésről, költőről. Bob Dylan 1941-ben született Robert Allen Zimmerman néven született. A hatvanas években generációja szószólójává, a lázadó fiatalok hangjává vált. Dalszövegeire hatással voltak a politikai események, a polgárjogi harcok, de ugyanúgy a filozófia és az irodalom is. Több mint fél évtizede a popkultúra meghatározó alakja. 2016-ban irodalmi Nobel-díjat kapott, amelynek átadóján nem jelent meg, némi huzavona után a szereplést Patti Smith énekesnőre bízta. Úgy tudni, hogy a filmet James Mangold rendezi majd, aki az idén Oscar-díjra jelölt, Az aszfalt királyai (Ford v Ferrari) című autóversenyzős fimet is rendezte. Állítólag Bob Dylan szerepét Timothée Chalamet kapta meg.

Összeállította: Lukács Melinda

Fltecher rendezésében készült Rocketmant vetítették a mozik, egy újabb életrajzi ihletésű zenés filmet, amely Elton Johnról szól. A híres zenészt Taron Egerton játszotta. A film valójában azt követi nyomon, hogyan vált a félnék zongorista csodagyerekből, Reginald Dwightből világszerte ismert szupersztár, Elton John. Az inspiráló történeten keresztül megtudhatjuk, milyen út vezetett egy kisvárosi srácot ahhoz, hogy a popkultúra egyik leghíresebb figurájává legyen. Mivel még úgymond le sem üledett a por a Bohém rapszódia óta, senki sem támasztott túl nagy elvárásokat a Rocketman irányába. Talán épp ezért is kellemesen meglepte mind a szakembereket, mind a nézőket. A nemrég megtartott Golden Globe gálán vígjáték és zenés film kategóriában Taron Egerton kapta meg a legjobb színésznek járó díjat, emellett az (I'm Gonna) Love Me Again című dal a legjobb eredeti filmbetétdalként is díjat kapott, és jelölték az Oscar-díjra.

Judy életútja

Nagy meglepetésnek számított a Rupert Goold rendezésében készült Judy című film is,

zette szinte az egész életét a rivaldafényben élte le. Lánya, Liza Minnelli szintén nagy díva lett. A Judy filmben a címszereplőt a korábban Bridget Jonesként ismert Renée Zellweger alakítja. A játéka annyira jól sikerült, hogy nemrég legjobb színésznőként Golden Globe díjat kapott, és jelölték az Oscar-díjra is. Sokak szerint a film erőssége, hogy más életrajzi filmekből

Alig lehet ráismerni

Adele 2008-ban adta ki első albumát 19 címmel, mivel ennyi éven készítette. A lemez sikeres lett, 2011-ben megjelent a második, 21 című lemeze amellyel még inkább berobbant a köztudatba, kiváltképp a Rolling in the Deep és a Someone Like You című dalokkal. Mind-egyik utolsó albuma, a 25, 2015-ben látott napvilágot, erről főleg a Hello emelkedett ki. Adele az érzelmes dalai és hang adottságai miatt a kétezres évek egyik legnagyobb énekesnője lett, ugyanakkor a kinézetével kapcsolatban sokan azt jegyezték meg, hogy túlsúlyos. Talán ebből lett elege Adele-nek, mert egyszer csak úgy döntött, hogy változtat életmódján, és szigorú edzésbe kezd. Az eredmény meglátszik, Adele-re ma már szinte rá sem lehet ismerni. Nemrég Drake buliján fotózták le, majd pedig egy karibi nyaraláson, amelyre állítólag jó barátjával, Harry Stylesszal, az egykori One Direction tagjával, valamint James Corden humoristával utazott el. A rajongók leginkább abban reménykednek, hogy a nyaralás nem merül ki a haverkodásban, és Harryvel közös dalt készítenek.

Új lemezt adott ki

Selena Gomez 2015-ben adta ki a Revival című lemezét, de ezek után főleg az egészségi állapotával foglalkozott. A rajongók nagy örömeire viszont megjelent az énekesnő visszatérő albuma, a Rare. Selena Gomez elmondása szerint eddig ez a legszemélyesebb albuma, új dalai pedig a lelkét érintő változásokról szólnak. A közkedvelt énekesnő állítólag már két évvel ezelőtt szeretne volna kiadni ezt az albumot, de a végeredménnyel elégedetlen volt, úgy érezte, sokat kell még dolgoznia rajta. Az új lemeze a múlt év vége felé először a Lose You To Love Me című dalt mutatta be egy videoklip kíséretében. A dal nagy sikert ért el, erre való tekintettel pedig az énekesnő egy újabb videoklippel is előhozakodott. Mint kiderült, a második videó amolyan B-verzió volt, de az énekesnő úgy gondolta, ezt is megosztja a rajongókkal.

Új dalok várhatók

Idén is folytatódik a Guns N' Roses 2016-ban kezdett, elképesztő sikerű Not in This Lifetime... című turnéja, amelyen a rajongók együtt láthatnak a színpadon a rockbanda eredeti felállásából három tagot, Axl Rose-t, Slash-t és Duff McKagant. Az együttes 1985-ben alakult, és már az 1987-ben megjelent Appetite for Destruction című első lemezével óriási népszerűsége tett szert, kiváltképp a Welcome to the Jungle, a Paradise City és a Sweet Child o' Mine című daloknak köszönhetően. A zenekart ezek után számos tagcsere jellemezte, utolsó lemezük, a Chinese Democracy pedig 2008-ban jelent meg. Az egyetlen, aki a kezdetektől megmaradt az együttesben, az Axl Rose. A jelenlegi felállásból Dizzy Reed 1990-ben csatlakozott az együtteshez, Richard Fortus 2002-ben, Frank Ferrer pedig 2006-ban. Slash és Duff a turné előtt, 2016-ban tért vissza, és ekkor lett egy női tagjuk is Melissa Reese személyében. Richard Fortus szerint új dalokat is készítenek, és nincs kizárva, hogy sok év elteltével lemezt is kiadnak.

Visszavonulna a filmezéstől

A napokban arról lehetett olvasni a világhálón, hogy Gwyneth Paltrow visszavonulna a filmezéstől. Az elmúlt években a sztárszínésznőt egyébként is főleg csak a Bosszúállókban láthattuk Pepper Potts-ként, legutóbb a Végjátékban, emellett dokumentumfilmekben tűnt fel, nemrég pedig a The Politician sorozatban játszott. Állítólag Gwyneth Paltrow egy interjúban beszélt arról, hogy nincs kedve többé filmvászon szerepelni, mert úgy érzi, hogy ezen a téren már mindent elért, amit akart. Úgy tudni, a színésznő azt is kifejtette, hogy volt olyan év, amikor öt filmet is forgatott, és eljutott arra a pontra, amikor már az olyan apró dolgok is idegesítették, mint a smink folyamatos igazítása vagy az, ha várakozni kell a forgatáson. Gwyneth Paltrow-t mostanában sokkal jobban foglalkoztatja az életmód-tanácsadó honlapja és a vállalata, amely wellness-, gasztró- és szépségápolási termékeket is gyárt.

Jelige: Kexy

A problémám gyerekesnek, nevetségesnek tűnhet, de a barátaim véleményén kívül szükségem lenne egy szakemberre is. Még csak most tudatosult bennem, mennyi változáson mentem át ebben az évben. Megízleltem az első szerelemnek hívott valamit, és hát igen gyorsan vége is lett. Rájöttem, milyen kavarni egy sráccal anélkül, hogy bármi komoly is lenne köztünk. Megízleltem a keserű csalódást attól a fiútól, aki talán első pillantásra a szívembe lopta magát. Tudom, nevetségesen hangzik, de így igaz. Ő faképnél hagyott, meg sem várta, hogy kialakulhasson valami. Aztán pedig találkoztam egy sráccal, aki mindezt elfeledtette velem. Őt hónapnyi kinkeserves rimánkodás után pillanatok alatt mosolyt varázsolt az arcomra. A mai napig képtelen vagyok megérteni, hogyan érthettük meg egymást, hiszen öt év választott el minket. Ráadásul az ismeretségünk után nem sokkal 700 km-rel odébb költözött. Nem akartam elveszteni, de nem tehettem nagyon semmit. Ő ott, én itt. Nem hívhattam fel, ha valami gondom volt, nem rángathattam el csak úgy dumálni. Az elejétől fogva tudtam, ez nem fog köztünk működni. És nem is olyan régen rábeszéltem magam, hogy ennek véget vessek. És megjelent az életemben a srác, aki az egész évet megpecsételte. Újra felbukkant fél év után, mintha mi sem történt volna. A bátyám legjobb haverja lett, mindenhol ott van, és ez ellen nem tehetek, sőt nem is akarok. Tisztában vagyok vele, hogy nem véletlen ivódott be a társaságomba, nem véletlen jelent meg a születésnapomon, és nem véletlen, hogy újra próbálja belopni magát valahogy a szívembe. Csak bár tudnám, mit akarhat...

Őszintén, fogalmam sincs, mi a gondom valójában, de ha bármi tanácsa lenne, irtózatosan szívesen fogadnám. Nem fontos, hogy újságba kerüljön, tudom, túl hosszúra sikeredett...

Köszönöm a válaszát előre is.

Válasz:

Kedves Kexy!

Igaz, úgy tartják, hogy nincsenek véletlenek, de az biztos, hogy nagyon sok minden nem miattad történik, és nem körülötted forog a világ. A sokat emlegetett fiú miatt történik minden, és ő azt nézi, hogy neki legyen jó! Neki pedig az a jó, hogy ebben a számára igencsak mozgalmas időszakban, amely életmódváltással, költözködéssel, társaságváltással járt együtt, ilyen gyorsan jó barátra és befogadó társaságra tett szert. Biztos, hogy veled is jól érzi magát, szimpatikus vagy neki, jó lehet veled is beszélgetni, de nem biztos, hogy a nő látja benned. Lehet, hogy a kishúgának tart, hisz öt év a korkülönbség közöttetek. Mivel még mindig nem tudod, hányadán is állsz vele, legyél türelmes, adjál lehetőséget a múlt időnek, hogy tisztábban lásd a helyzetet. Közben inkább a veled egykorúak társaságát keresd, velük barátkozz, koncentrálj az iskolai dolgokra, ezek legyenek elsődlegesek a számodra. Ha pedig többet jelentesz a fiúnak, ez is ki fog derülni – akkor, amikor a fiúban megérnek a dolgok. Siettetni nem kell a dolgokat, vagy éppen – bizonytalanság közepette – szerelmet vallani neki, mert nagy a leégés valószínűsége. Várd ki, hogy ő tegye meg a lépést feléd.

Ha mégsem az lesz a dologból, amit te szeretnél, ne búsulj sokáig, mert ez csak azt jelenti, hogy még nem jött el számodra az ún. „igazi”. Előtteed az élet.

Jelige: Hópihe

Kedves Bizalmas sorok!

Hatodikos lány vagyok, és a barátnőm miatt boldogtalankodok! Nem tudom eldönteni, hogy a barátnőm igazi barátnő-e vagy sem! Miért? Azért mert állandóan emlékeztet a hibáimra. Pl. hogy ne húzzak szűk pólót, mert kibugyan a hájam, vagy hogy húzzam előre a hajam, hogy ne látsszon a fülem. Azt is mondani szokta, hogy induljak már, ne legyek annyira lusta. Ilyenkor nagyon rosszul érzem magam a bőrömben. Volt, hogy el is sírtam magam, amiért megint csak kritizált. Mintha azt akarná, hogy tele legyek komplexusokkal. Mit tegyek, hogy ne csinálja ezt velem. Eddig még senkivel sem beszéltem erről a problémámról. Kérlek, segíts!

Válasz:

Kedves Hópihe!

Úgy látszik, te is olyan érzékeny teremtés vagy, mint maga a hópihe. De ne feledd, hogy megfelelő környezetben gyönyörű hópihék alakulnak

ki. Valójában a serdülőkori barátságok is ilyen törekenyek, és megfelelő ápolás mellett, egy kis odafigyeléssel, egymásra figyelemmel, egymás meghallgatásával

el is tarthatnak, biztosítva a barátkozóknak azt, amire szükségük van: az elfogadást, a valahova tartozást, a szeretetet, elismerést, támogatást stb. Tudnotok kell, hogy minden viszonyban, főleg a barátságban, nagyon fontos az őszinteség és az egymás meghallgatása. Ezért azzal indítsd a problémád megoldását, hogy a barátnőddel leülsz beszélgetni. Tudatnod kell vele, hogy hogyan érzed magadat, amikor ilyen csúnya módon figyelmeztet. Mondd meg neki, hogy ez mennyire fáj számodra. Ha felhívod a figyelmét arra, hogy mi az, ami téged bánt, akkor oda is tud figyelni a saját viselkedésére. Biztos, hogy észre sem vette, hogy a megjegyzései ilyen élesek, bántóak számodra, hogy hogyan is hatnak rád. Egy kicsit úgy tűnik, mintha anyáskodna is feletted, hisz az ilyen megjegyzéseket az anyukák szájából szoktunk legtöbbször hallani. Persze azok az anyukák beszélnek így, akik elfelejtették, milyen volt serdülőnek lenni, és azok, akik annak idején ilyen viselkedési módot tapasztaltak a saját bőrükön. Most pedig ezt tudják nektek felmutatni. Figyeld meg, hogy a barátnőd anyukája mit mond neki, és hiszem, hogy felismered a mondatokat a saját barátnőddél is. Csak akkor változhatnak a dolgok, ha őszintén elmondod, mi bánt. Számolnod kell azzal a lehetőséggel is, hogy a beszélgetés nyomot hagyhat a barátságotokon, sőt meg is szakíthatja. Ha ez megtörténik, akkor hálásnak kell lenned, hogy kiderült, hogy a barátnőd nem „igazi barátnő”, olyan nagybetűs BARÁTNŐ. És az is biztos, hogy problémád nem neked van. Hogy kinek, azt mondd meg te.

Jelige: B&B

Kedves Bizi!

Segíts, hogy segíteni tudjak a barátnőmön! Szerelmi gondjai vannak. Állandóan szomorú, lehangolt, nincs kedves semmire se. Én nagyon is tudom, hogyan érzi magát, mert nemrégiben én is ugyanezt éltem meg. Mit tehetnék? Kérlek, adj tanácsot!

Válasz:

Kedves Igazi Barátnő!

Igazán szerencsés a barátnőd, hogy ennyire jó barátnője vagy! Sajnos, varázspálcája senkinek sincsen, hogy egy suhintással eltűnjenek vagy megváltozzanak a dolgok. Senkit sem kímélhetünk meg sem az örömtől, sem a bánattól. Mindenkinek meg kell élnie minden érzelmet, a csalódást és a bánatot is, hogy megtanuljon az életben bánni velük, és megtanulja feldolgozni őket. Amit mi, barátnők megtehetünk, az az, hogy azok vagyunk, akik vagyunk: barátnők. Ott vagyunk, amikor szükség van ránk. Tárt karokkal, nyitott fülekkel, szemekkel és főleg nyitott szívekkel. Mondd meg és mutasd meg neki, hogy számíthat rád. Beszélgessetek sokat. Osszad meg vele a saját tapasztalatodat is, hogy a bú és a bánat elmúlik. Jót tesz, ha kimozdultok a szobából, sétáltok, kerékpároztok, tornáztok, sírtok és nevettek együtt. Idővel meg majd minden a helyére kerül.

Kérdéseitkre Bori Mária pszichológus válaszol
e-mail: bizalmas.sorok@gmail.com

Apró dolgok, mégis károsak

Mindannyian elkövetünk olyan apró és rendszeres, az egészségünkkel kapcsolatos hibákat, amelyek hosszú távon igen károsak lehetnek.

A keresztezett lábak

Keresztbe rakod a lábad ülés-kor? Talán úgy gondolhatjuk, hogy ez a leginkább nőies verziója a társaságban való ücsörgésnek, de valójában ez a fajta testhelyzet

megakadályozza a vér zavartalan áramlását. Ha nem szeretnél visszeres lábakat, és szeretnéd megővni a lábad szépségét, egészen egyszerűen csak tedd természetes helyzetbe őket, amikor észreveszed, hogy épp megint keresztelik egymást. A legjobb módja az ülésnek, ha mindkét lábad a földön van, így egyenlően van elosztva a súlyod. Ha végképp nem bírsz a lábaiddal, a bokáidnál is keresztelheted őket. Ez is sokkal jobb megoldás, mint ha a térded fölött tennéd ugyanezt.

Párnák

Teljesen mindegy, hogy mennyire kényelmes tiz párnán aludni, légy irgalmas a nyakadhoz, és állj ellen a kísértésnek! Aludj egy párnával, de mindenképpen győződj meg róla, hogy ez a párna nem túl vékony-e. Ha hason fekszel, használj vékonyabb párnát, ha pedig a hátadon, akkor egy picit vastagabbat. Így biztosíthatod a nyakad számára a megfelelő alátámasztást.

Ha nem cseréljük a fogkefénket...

Milyen gyakran cseréled a fogkeféd? Az emberek többsége megvárja, míg kihullanak a fogkefe sörtéi, vagy már nagyon bepiszkolódnak. De még így is van, aki nem szeretné kidobni a fogkefét, és addig ragaszkodik hozzá, amíg az teljesen el nem használódik. Ez azonban nem helyes! Az elhasznált, durva sörték nem tesznek jót

a fogzománcnak, és az ínyedet sem a legkellémesebb masszázsból részesítik. A fogkefén megtelepedő baktériumok és kórokozók miatt is rendszeresen, legalább fél évente cserélned kell a fogkefédet. Csak képzelj el, hogy a rossz fogkefével minden fogmosásakor nemhogy nem javítod, hanem épp ellenkezőleg, rontod a fogzománc állapotát. Csak ép sörtéjű fogkefével moss fogat!

Kihagyni a reggelit

Egyes számú arany szabály: soha ne hagyd ki a reggelit! Ne feledd, amikor reggel felébredsz, az általában 10-12 órával az utolsó étkezésed után van. A szervezetednek szüksége van táplálékra, MOST! Egyél egy kiadós reggelit! Bizony, sokszor ilyen apróságok is nagy gondot okozhatnak hosszú távon. Úgyhogy csak óvatosan, és ha eszedbe jut, próbáld meg elkerülni ezeket az apró, ámde igen aggasztó, rendszeres egészségügyi hibákat!

Segítség! Lámpalázás vagyok!!!

Ne hidd, hogy mások nem tartanak a szerepléstől, attól, hogy ki kell állni az osztály elé, a színpadra, az emberek elé, és beszélni! Még hivatásos színészekben is van feszültség, amikor színpadra lépnek. Ám bizonyos fokú lámpaláz kifejezetten hasznos.

A lámpaláz a természet eszköze – így készít fel bennünket a szokatlan helyzetekre. Az amozgaselet.eu honlap szerint ne riadj meg, ha szaporább lesz a pulzusod, és felgyorsul a légzésed. Ettől még nagyon jól fogsz tudni mások előtt beszélni. Viselkedj magabiztosan! Mivel nemcsak az érzéseink hatnak a cselekvéseinkre, de a cselekvéseink is visszahatnak az érzéseinkre, így a cselekvéseinkkel irányíthatjuk az érzéseinket.

Ha figyelünk arra, hogy lassan, mélyeket lélegezzünk, akkor nyugodtabbakká válunk. Ha kihúzzuk magunkat, magabiztosabbnak fogjuk érezni magunkat. Álljunk kisterpeszbe, és engedjük le a vállainkat! Ez megkönnyíti azt, hogy a hallgatóságra nézzünk és azt is, hogy mélyeket lélegezzünk. Utána már csak összpontosítani kell arra, hogy mit mondunk.

Ápoljuk a hosszú haját!

Mínél hosszabb a haj, annál törekenyebb a vége. Gondolj csak bele, ha például 45 centi hosszú a hajad, az azt jelenti, hogy a vége több mint hároméves. Vedd csak számba, min megy keresztül a haj három év alatt (szárítás, kiegyenesítés, festés)! Íme néhány ötlet, hogyan maradhatnak tincseid egészségesek.

Ne samponozd a végeket! – A sampont csak a fejbőrödbe masszírozd be, és hagyd, hogy csak átfolyjon a végeken – így nem száradnak ki.

Használj tápláló hajbalzsamot! – Hetente legalább egy pakolást alkalmazz, a hajpakolás hosszabb ideig nyújt védelmet a hajformázók és a környezet káros hatásai ellen. Táplálja, nyugtatja a fejbőrt, a haj egészségesebb, könnyen kezelhető lesz tőle.

Vigyázz rá éjszaka! – A gubancolódo haj a fésülésnél könnyen töredezik. Mielőtt hozzáfognál a fésüléshez, tegyél a hajadra olyan kondicionálót, amit nem kell kimosni. Fésülés után egy bevont hajgumival lazán fogd össze.

Ne fésüld agyon! – Nem kell esténként százszor átfésülnöd. Inkább ritka fogú fésűvel bontsd ki a gubancokat.

Híres emberek bizarr szokásai

A csillagok fényesen ragyognak a végtelen messzeségből nézve, ám ha közelebb kerülnénk hozzájuk, lehet, elviselhetetlené válnának a számunkra. Talán hasonló mondható el az egykor élt híres művészekről, zsenikről, sokuk ugyanis meglehetősen különc módon élte az életét.

Alvás nélkül

Leonardo da Vinci, a reneszánsz legismertebb polihisztorja terveivel évszázadokkal megelőzte korát: rakéta-sorozatvető, műanyag, siklórepülő, tank, tengeralattjáró, forgószínpad, gőzgép, fúrógép, önjáró kocsis, „programozott” szövívszék – mind-mind olyan találmány, amelyet kortársai kevéssé tudtak komolyan venni. A kivételes kíváncsisággal megáldott zseni a tudomány, technika és művészet terén egyaránt maradandót alkotott. Az anatómiai ismereteinek tökéletesítése érdekében rendszeresen hullákat boncoló géniusz bestiális örületnek tartotta a háborút, ám volt üzleti érzéke, és számos hadigépet tervezett a milánói hercegnek, aki leginkább szórakoztatóművészként, muzsikusként és szobrászként alkalmazta. Úgy tűnhet, egyszerűen nincs olyan tudomány, amit ne művelt volna teljes erőbedobással. Ám mégis akad egy: ez pedig az alvás művészete. Leonardo da Vinci nem volt éppen a pihenés megszállottja, mindössze négyóránként aludt 20–30 percet.

A szerencsét hozó béka

Edvard Hagerup Grieg, a legismertebb norvég zeneszerző egyes szerzeményeinek (mint amilyen például A gyíki király

csarnokában vagy a Reggeli hangulat) ikonikus dallamai gyakran csendülnek fel híres reklámokban. A számos, gyakorlással és önképzéssel eltöltött óra mellett egyfajta szerencse is kell, hogy ilyen tehetséges legyél. Ám az sem hátrány, ha van egy szerencsét hozó békád, mint például Grieg esetében. Az említett békafigurát mindenhol magával vitte zsebében, és mikor inspirációra vagy bátorításra volt szüksége – például egy-egy előadás előtt –, egyszerűen benyúlt hozzá, és megdörzsölte. Úgy tűnik, működött.

Aki csak fehér színűt evett

A neves francia zeneszerző, **Erik Satie** nem csupán különc volt, hanem olykor érthetetlenül bizarr is. Nézzük például az étkezési szokásait: csupán olyan ételeket volt hajlandó megenni, amelyek fehér színűek, mint például a tojásfehérje, cukor, só, kókusz, rizs stb. Minden áldott nap 7.18-kor kelt ki az ágyból, az ebédjét szigorúan 12.11-kor kellett megkezdenie, a vacsora 19.16-kor következett, ágyba pe-

dig 22.37-kor került. Ezenkívül például még nagyon szerette az esernyőket, több mint száz volt belőlük otthonában.

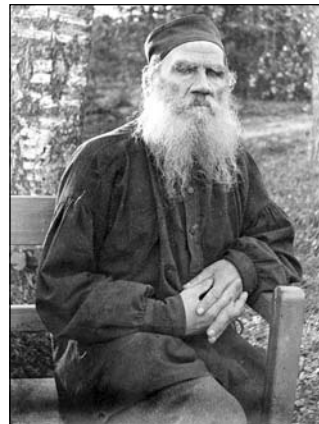
A karfiol, a hangyászün és a várkastély

Salvador Domingo Felipe Jacinto Dalí i Domènech – vagy ahogy a világ ismeri: **Salvador Dalí** – a festői mesterség minden fortélyának birtokában volt, a klasszikusokkal is felvette a versenyt, de talán senki sem engedte annyira szabadon szárnyalni képzeletét, mint ő; olyan csodákat és rémségeket vetett vászonra, amelyek a legtöbb embernek eszébe sem jutnának. Egyik legismertebb mondása így hangzik: „Abban különbözöm a többi bolondtól, hogy nem vagyok bolond.” Élete olyan volt, mint a legtöbb festménye: olykor karfiollal megtöltött autóval szelte Párizs utcáit, máskor hangyászünet sétáltatott az utcán. Talán a legbizarrabb az volt, hogy miután feleségül vette műzsáját, Galát – akivel úgy bánt, mint egy istennővel –, vett neki egy komplett várat, ahová ő maga csak akkor tehetette be a lábát, ha írásbeli meghívót kapott.

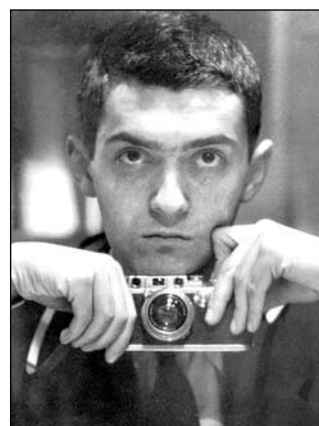
Az az undok gazdagság

Az orosz irodalom óriása, **Lev Tolsztoj** a társadalom legmagasabb szegleteiből származott, birtokjövedelmeiből jelentős gazdagságra tett szert, emellett pedig jelentős bevétele volt a könyveiből is. Az Anna Karenina 1877-es megjelenését követően azonban a földesúr teljesen megváltozott. Megtagadta a gazdagságot, a nemesi létet, a társadalmi rang adta előnyöket, egy paraszti viskóba költözött a birtokán, kizárólag az egyszerű parasztok ételét fogyaszt-

totta és a parasztság ruháit öltötte magára – durva zubbonyt, bő nadrágot, magas szárú marhabőr csizmát, bőr övet és szőrmesapkát. Lábbelijeit általában ő maga készítette, habár nem sokat tudott az eljárásról. Saját maga kezdte művelni a földjeit, és még azt is elintézte, hogy a könyvei után neki járó jogdíjakat ne kapja meg.

Macszkafarm

A Ragyogás, a 2001: Űrodüsszeia vagy a Mechanikus narancs című klasszikusok rendezőjét, **Stanley Kubrickot** kivételes maximalistának ismertte meg a világ. A magánéletét tekintve igencsak visszafogott és elzárkózott művésznek azonban volt egy kevesek által ismert, gyengédebb oldala. Mégpedig az, hogy különösen szerette az állatokat. Olyannyira, hogy egy kisebbfajta állatkertet tartott otthon. Volt olyan pillanat az életében, amikor nem kevesebb, mint 16 macska élt az otthonában. A nyávogó társaság azon ritka csoportok egyike volt, amelyeket dolgozószobájában is szívesen látott. A círmosok mellett egyébként tartott még hét golden retrievert és négy samarat is.

Télen a befagyott tavak, folyók és más vizek szinte csábítanak a csúszkálásra, a korszolázásra vagy más jeges játékokra, ez azonban csöppet sem veszélytelen szórakozás. A jégre lépés ellenállhatatlan kísértésétől hajtva nem szabad megfeledkezni az óvatosságról és a biztonsági szabályok betartásáról, arról, hogy oda kell figyelniük egymásra. Nagyon fontos, hogy mindenképp meggyőződj a jég megfelelő vastagságáról.

Komoly balesetet is okozhat a felelőtlenség. A legtöbb esetben a sekély víznek vagy a közelben tartózkodóknak köszönhetően nem lesz nagyobb problémája a szerencsétlenül jártaknak, mint egy alapos megfázás. Ám ha valaki hosszabb ideig tartózkodik a jeges vízben, annak kihűlés vagy tüdőgyulladás lehet a következménye.

Csalóka lehet a jég vastagsága

Hiába tűnik vastagnak és erősnek a jég, a látszat sokszor csal. Némely tényező hatására akár egyik napról a másikra elvékonyodhat a jég. Vastagságát és teherbíró képességét egy sor tényező képes befolyásolni, a szél, az élőlények, az áramlatok, a hőmérséklet miatt a jég néhol erősebb, másutt gyengébb. Nem árt odafigyelni a halastavakon vágott lécekre, amelyek a halak oxigénhez jutása végett szükségesek. A lécek környékén a jég rendszerint gyengébb. Szintén veszélyes a jég, ha tele van levegőbuborékkal, a nádasok környékén, vagy ha melegebbre fordult az idő. A nappali olvadás meggyengíti a jég szerkezetét, az éjszakai visszafagyás miatt viszont ennek nyoma nehezen vehető észre, ezért nagyon veszélyes tud lenni. Nem ajánlatos úgy a jégre lépni, ha azt hó fedi, mert nem látható, hogy mire lépsz.

Óvatosan a jégre lépéssel!

Szakértők szerint legalább 10-15 centiméteres jégnek kell lennie ahhoz, hogy egy ember biztonságosan ráállhasson, és 20-25 centiméter vastagnak, hogy járművel is rá lehessen menni. Nem szabad olyan helyen jégre menni, ahol vízmozgás, áramlatok vagy ki-befolyás – főleg ha meleg vízű! – található! Általában a kisebb vizek esetében vastagabb a jég, mint a nagyoknál, de ezt nem szabad biztosra venni, sohasem árt az óvatosság.

Biztonsági szabályok és tippek

- Kerüld a láthatóan sérült, darabos, partszéli, nádas jégborítást!
- Lehetőleg sekély vízrész fölött csúszkálj!
- Ne menj a jégre olvadáskor vagy ha nem látod, hogy mi van előtted!
- Ne tartózkodjatok sokan egyszerre egy adott szakaszon, mert túlterhelhetitek a jeget, és beszakadhat!

- Ne tartózkodj egyedül a jégen, akár csúszkálásról, akár horgászatról vagy más sportról van szó, és legyen nálad telefon, valamint mentőmellény!

- Ne ess pánikba, ha mégis beszakadna alattad a jég, próbáld meg visszamászni óvatosan a jégtáblára, terüld el, hogy a súlyelosztás révén minél nagyobb felületen érintkezz a jéggel, így kisebb az esélye annak, hogy ismét beszakadjon a jég!

- Lehetőleg társasággal menj, legyen nálatok kötéll, hosszú bot vagy más tárgy, hogy szükség esetén segíteni tudjatok egymáson.

- Baj esetén egyik társatokat küldjétek segítséért!

- A vízbe esett személyt minél előbb meleg és száraz helyre kell juttatni!

- Ne rakj tüzet a jégen, és ne próbáld a jeget feltörni!

Röpködnek a mínuszok? Készíts jéglámpást!

Légiesek, áttetszőek, akár az üveg, a belsejükben pedig növények rejlenek. Minél színebb apró terményeket (például narancssárga vagy piros bogyókat), minél érdekesebb leveleket vagy akár fűszernövényeket használunk, annál különlegesebb látványt nyújtanak a jégmécsek.

Esténként gyönyörűek, jól mutatnak balkonon, teraszon, s amíg tartósan fagypontra alatta van a hőmérséklet, a meggyújtott teamécsek sem képesek felolvasztani.

B. Csánk Györgyi így készíti a téli jégmécset.

„Bármilyen konyhai tál, edény alkalmas. Az üvegtálat nem ajánlom, de a műanyag és fém tökéletes hozzá. Választhatunk bármilyen formát. Miután kiválasztottad a formát, töltsd meg 1/3 részig vízzel. Tedd ki a hidegre és várd, hogy a természet végezze a dolgát. A jéggé fagyott víz tetejére állíts egy kisebb átmérőjű edényt, ez lehet befőttesüveg, műanyagpohár...

Tegy az edénybe nehezéket, kavicsokat, vagy félig töltsd vízzel, bármit tehetsz bele, ami megakadályozza az elmozdulását. Töltsd fel vízzel és várd ki, hogy jéggé fagyjon. Ha nagyon magas az edény, akkor több részletben növeld a jég vastagságát, mert különben nehezen fagy meg. Színezheted a vizet ételfestékkel, tehetsz bele terméseket, szárított virágokat, örökzöld leveleket, színes üveggyöngyöket, bármit, eresz szabadon a fantáziádat.

Az elkészült jég mécsstartókat úgy tudod kiszabadítani a formákból, hogy a mosogatóban vizet engedsz rá. Nagyon gyorsan megmozdul a jégtömb, és ki tudod csúsztatni a

tálakból. Miután kiszabadítottad a tartókat a formákból, azonnal vidd ki őket a hidegre, helyezz egy-egy mécsset a közepükbe, és élvezd a látványt.

Ha valaki nagyon türelmetlen, és van hely a mélyhűtőjében, akkor abban fagyassza meg a vizet, úgy gyorsabban elkészül a jégmécsek.

Európa és a világ leghíresebb palotái között kiemelkedő helyet foglal el a franciaországi versailles-i kastély. Ez a gyönyörű építmény nem csupán építészeti szempontból számít remekműnek, hanem történelmi szempontból is jelentős, hiszen számos fontos esemény színhelye volt. Itt tárgyaltak az angolok és az amerikaiak a yorktowni csata után, és itt írták alá 1783-ban a békeokmányt, amellyel Anglia elismerte a 13 amerikai gyarmat függetlenségét. Itt kiáltották ki 1871. január 18-án a Német Császárságot, és ami nemzetünk számára emlékeztető: itt folytak 1919-ben és 1920-ban az első világháború végét jelentő béketárgyalások. A versailles-i palotaegyüttes része a Nagy-Trianon-kastély, ahol éppen száz évvel ezelőtt, 1920. június 4-én aláírták a trianoni békeként emlegetett szerződést. Ezzel Magyarország elvesztette történelmi területeinek kétharmadát és lakossága jelentős részét. A mi szülőföldünk, a Vajdaságként emlegetett déli végékkor kerültek a délszláv állam kötelekébe.

Semmi sem tökéletes

Tudjuk, semmi sem tökéletes, így a versailles-i palotának is voltak hiányosságai. Túl nagy volt ahhoz, hogy jól be tudják fűteni a hideg teleken. Méretei miatt a vízellátás és a tisztaság fenntartása is gondokat okozott. Vagyis a csillogó-villogó palotában az alapvető szükségleteket nem tudták biztosítani.

Tekintettel arra, hogy épp száz éve írták alá a szerződést, idén sokat fogtok még hallani a békeszerződésről, a trianoni békeszerződés aláírásáról. Ezúttal megmutatjuk nektek, miféle épület ez a Nagy-Trianon-kastély.

A Párizs melletti Versailles valójában egy külön településnek számít, itt van az óriási palotakomplexum. A XVII. században XIII. Lajos francia király vadászkastélyt építtetett magának. Ekkor még nem is sejtette, milyen nagy jelentőségű építmény alapköveit tette le. Az építkezés 1624-ben kezdődött. Versailles a leghíresebb abszolútista uralkodó, XIV. Lajos idejében az abszolút monarchia jelképévé vált. Lajos királynak kellemetlen élményei voltak Párizs városával kapcsolatban, ezért úgy döntött, hogy nem mesze a francia fővárostól egy új települést alakít ki, és oda helyezi át a székhelyét. Az építkezés főfelügyelőjének pénzügyminiszterét, Jean Baptiste Colbertot nevezte ki. Óriási pénzösszegeket

A versailles-i palota

A versailles-i kastély és környéke

szántak a munkálatokra. A Napkirály maradványát akart alkotni, amely hatalmáról hagy nyomot a jövő nemzedékek számára. 1661-ben hozzákezdtek XIII. Lajos már meglévő palotájának kibővítéséhez. Két új szárnyat építettek hozzá. Kialakult a terasz is, amelyben helyet találtak a Tükörgaléria számára, Jules Harodouin-Mansart tervei alapján. Le Vau építész, Le Notre parképítő és Le Brun festő elképzelései szerint készült el a palota. Maga a király is felügyelt a munkálatokra.

A kastélyt körülvevő parkot 1664-ben avatták fel. Le Notre tervezte a barokk kertépítés szokásai szerint. Erre az alkalomra fényűző lovas játékokat szerveztek, de ünnepeket és színházi előadásokat is tartottak benne.

Később még három épülettel kibővítették a király otthonát. XIV. Lajos Versailles-t 1682-ben hivatalosan is székhelyének kiáltotta ki. A palota körül rengeteg más építmény is elkészült, így a városka terjedt. Lakossága megsokszorozódott, és egyes adatok szerint mindössze 50 év alatt több tízezerre növekedett. Ez nem meglepő, ha tudjuk, hogy több mint 30 000 munkás dolgozott az építkezésen. A legkorszerűbb felszerelést és építészeti technikákat alkalmazták. Az úthálózat és a csatornarendszer is elkészült. De Ville

és Sualem mérnökök a Szajna folyó vizét juttatták el a palotához, és ezzel látták el a pompás szökőkutat, amely a park fő díszé lett.

A végső simításokat Jules Hardouin-Mansart híres francia építész végezte el. Elkészítette a Tükörgaléria nevű tágas és fényes dísztermet, a királyi trón pedig az Apolló-szalomba került. A park északi részén megépült a Nagy-Trianon-kastély.

A fényűző palotaegyüttes senkit sem hagyott hidegen. Az európai uralkodók sorra megcsodálták a francia király rezidenciáját, és sokan hasonlót próbáltak építtetni.

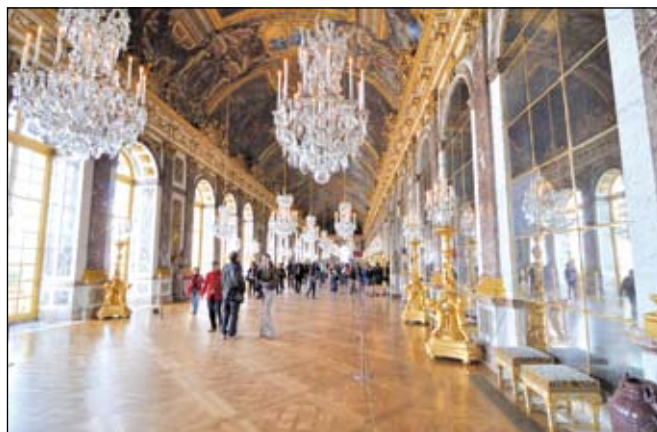
A Kis-Trianon-kastély 1762 és 1768 között épült XV. Lajos király idejében, Ange-Jacques Gabriel tervei alapján. Ő tervezte egyébként Párizs főterét, a Concorde teret is. A versaillesi kastély parkjában helyezkedik el. A francia polgári forradalom alatt itt tartották meg a Rendi Gyűlést.

Versailles ma Franciaország és Európa legnevezetesebb látványosságai közé tartozik. Az UNESCO a világörökség részévé nyilvánította. Ha valaha Párizsban jártok, ne hagyjátok ki az alkalmat, hogy meglátogassátok ezt a népi történetben hírhedt helyszínt.

Gyarmati Balázs

A Kis-Trianon-kastély

A Tükörgaléria

Mennyire vagy rendetlen?

Mint akinél bomba robbant? Vagy rögeszmésen tiszta vagy? Esetleg az arany középut? Melyik áll hozzád legközelebb? Megtudhatod, ha őszintén válaszolsz az alábbi kérdésekre.

1. Milyen időközönként raksz rendet a holmijaid között?

- a) Mindennap.
- b) Akkor, amikor már semmit sem találok.
- c) Anyukám szokott utánam elpakolni.

2. Fontos számodra az ápoltság megjelenése?

- a) Igen, ez alapvető dolog.
- b) Csak fontos eseményekkor.
- c) Egyáltalán nem érdekel.

3. Reggelenként megágyazol magad után?

- a) Természetesen.
- b) Csak ha vendéget várok.
- c) Nem vacakolok vele, nemsokára úgyis este lesz.

4. Szoktad tisztítani a cipődet?

- a) Persze. Mindennap.
- b) Csak ha feltűnően piszkos.
- c) Nem bajlódom vele, úgyis sáros lesz.

5. Étkezés után mit csinálsz a piszkos edényekkel?

- a) Elmosogatom.
- b) Betszem a mosogatóba.
- c) Otthagynom az asztalon.

6. Kimosod zuhanyozás után a fürdőkádat?

- a) Természetesen.
- b) Ha nagyon koszos, akkor igen.
- c) Főlöszleges időtöltés, a kád fürdésre való, nem arra, hogy mindig sikáljuk.

PONTOZÁS

Ha kitöltötted a tesztet, add össze a pontszámait! Minden a válasz 3, minden b válasz 2 és minden c válasz 1 pontot ér.

ÉRTÉKELÉS

0 és 6 pont között:

Valószínű, hogy környezetben jó néhányan fel vannak háborodva a rendtelenség miatt. Lehet ugyan, hogy téged egy cseppet sem zavar a körülötted lévő felfordulás, ám gondold azokra is, akiknek téged kell elviselniük. Mindenképpen változtass!

7 és 13 pont között:

Úgy vagy vele, ha már nagyon muszáj, akkor rendet raksz magad körül. Ha ezt mindennap gyakorolnád, akkor nem halmozódna fel annyira a munka, s talán jobb kedvvel látnál a rendrakáshoz.

14 és 18 pont között:

Ez aztán nem semmi! Te igazán szereted a rendet és a tisztaságot. Nem okoz számodra gondot, hogy rendben tartsd a környezetet. Vigyázz, túlzásokba sem szabad esni! A rögeszmés rendmánia ellenszenvenessé tehet.

Skandináv rejtvény

A POÉN 1. RÉSZÉ	KÉRDŐSZÓ ABBA AZ IRÁNYBA	RÁDIUM	ÚTRA KÉL ANGOL ANNA	OLASZ AUTOJEL CELSIUS	ILLENDŐ MEGTENNI ESTE OLASZUL	FÉLTI! ÁDÁM PÁRJA					
UDÍTÓ ITAL											
... PRIX NAGYDÍJ GYEREK KÖLTŐI SZÓVAL					PRINCÍPIUM TONNA						
		PRÉMES ALLAT RETTEEN									
JAPÁN A SAV TESZTI			LUXEMBURG SZINTÉN	FÉL ALAK! FELLŐK A BIKA		... WEST, SZÍNÉSZNŐ VOLT (MAE)					
A TÁRGY RAGJA	RÓMAI 2 OSZTRÁK VÁROS			FÉL ÓT! GREY AMERIKAI ÍRO (ZANE)	FÉLÁRI!	RÓMAI 1000 BELGIUM					
A POÉN 2. RÉSZÉ	A						MAGAS TESTHŐ	FEKETE I. GÓLYÁS RÉGENYE SUGÁR	KELET TIK... ÓRAHANG	A HÉT EGYIK NAPJA TERBIUM	KELVIN KÖZPONTI EGÍTEST
FÉRFI-NÉV KÁLIUM			RANGJELZŐ PÁRA!		TÉVÉ	ELIJED MAGATOK					
		NŐI NÉV JANUÁR VÉGE!					DEHOGY! SVÉD-ORSZÁG	JÁTÉKSZER NORVÉ-GIA			
HÍM SERTÉS	S									NÉMET ÉS PORTUGÁL AUTOJEL	

- Apa, le tudod írni a nevedet csukott szemmel?
- Igen, hova?
- Ide, az ellenőrzőmbe!

Vélemények

Két festő beszélget.

- Mit mondanak a kiállításodról a kritikusok?
- Megoszlanak a vélemények. Van, aki a festéket sajnálja, van, aki a vásznat.

Ez már döfi!

- A mi börtönünkben – mondja az igazgató az új elítéltnak – mindenkinek azt a munkát kell végeznie, mint odakint.
- Ezt örömmel hallom, igazgató úr. Én ugyanis kereskedelmi utazó vagyok.

Érdeklődő gyerekek

A középkorú gengsztert meglátogatja a felesége a börtönben.

- Na, mesélj, asszony! Hogy vannak a fiaim?
- Igen megnöttek, amióta itt vagy, és mostanában nagyon érdeklődnek bizonyos dolgok iránt.
- Ez természetes, kezdenek felnőni. Apa kell nekik. És mi iránt érdeklődnek?
- Hogy hová rejtetted a zsákmányt.

Kakukk

A nagy bank vezérigazgatója társaságban azzal dicsekszik, hogy szabad idejét órajavitással tölti, ez a hobbija. A felesége buzgón helyesel:

- Így igaz, képzeljétek el, a férjem jobb órás, mint a szakemberek. A múltkor úgy megcsinálta a szomszédék kakukkos óráját, hogy a kakukk azóta minden órában kiugrik az odújából, és megkérdezi, mennyi a pontos idő.

Próbaéneklés

Kovácsné elmegy próbaéneklésre. A szám után reménykedve kérdi a karnagytól:

- Elmehtek én ezzel a hanggal az Operába?
- A karnagy vállat von:
- Ha van jegye...

Piktor lesz

- Az én Vityuskám olyan gyönyörűen rajzol és fest, hogy el sem tudjátok képzelni! – dicsekszik Paszulyné a barátnőjének.
- Biztosan művész lesz belőle. Viktorka, fessél egy pohár kávé!
- Cukorral vagy cukor nélkül?

- Az én kisfiam rendkívüli gyerek! – mondja az apa a tanárnak.
- Tele van eredeti ötletekkel, igaz tanár úr?
- Ó igen, különösen ami a helyesírást illeti.

Műértő

- Nézd csak ezt a szobrot, milyen különös alakja van! – mondja a férj a modern művészeti kiállításon. – Vajon mire gondolt a művész, amikor alkotta?
- Beszélj csendesebben! – inti le a feleség. – Nem látod, hogy az egy tűzoltókészülék?

Tíz cent

A chicagói férfi éjszaka sétál hazafelé, amikor a sötét utcán két rabló állja útját. Egyikük pisztolyt ránt:

- Adjon azonnal tíz centet, vagy lövök! Az áldozat vigyorogva veszi elő pénztárcáját, és megkönnyebbült sóhajjal nyújtja oda a tíz centet.
- Önöknek pont tíz centre van szükségük?
- Igen – feleli a pisztolyos gengszter.
- Fel akarjuk dobni, hogy eldöntsük, kié lesz a pénztárcája és kié az órája.

Skót vicc

- Miért táncolnak a skótok mezítláb a lakodalomban?
- ???
- Azért, hogy hallják a szomszéd faluból a zenét!

Két ok

- Jucikát nem veszik fel a balettiskolába. Nagyon el van keseredve.
- Csak két dolog miatt nem lesz belőled táncosnő – magyarázza a zsűrielnök az elutasító döntés okát.
- Az egyik a bal láb, a másik meg a jobb.

Szíveslátás

- Tessék, vegyetek még ebből a meggyes rétesből! – kínálgatja vendégeit a háziasszony.
- Köszönöm – szabadkozik egyikük –, én már hatot megettem.
- Volt az nyolc is, de ki számolja?

Korkérdés

- Hány éves vagy? – kérdezi egy felnőtt a hároméves Pistikétől.
- Hogy mondjam meg, mikor egyujjas kesztyű van a kezemen?

Trombita

- A városban nemrég egy új bolt nyílt.
- Uram, gratulálok az üzletéhez – mondja egy kíváncsiskodó idegen.
- Tulajdonképpen mit árulnak itt?
- Fegyvert és trombitát – feleli a tulajdonos.
- Érdekes párosítás. És melyikből vesznek többet, fegyverből vagy trombitából?
- Hát úgy fele-fele arányban. Ha egy ember vesz egy trombitát, a szomszédja két napra rá vesz egy puskát.

Intő példa

- Anyuka múzeumba viszi a lányát, hogy ismerkedjék a művészetekkel. A milói Vénusz másolata előtt megállnak.
- Látod, kicsim – mondja oktatólag az anyuka –, így jár minden lány, aki rágja a körmét!

- Sorolj fel néhány állatot! - mondja a tanár az iskolában.
- Kutyuska, tehénke, disznóka.
- Jó, de nem kell mindig utána mondani a kicsinyítőképzőt!
- Macs, kecs, csir, puly.

Állati érdekességek

Olvasd el a lentieket, meg fogsz lepődni!

1. A teheneknek mindig van egy legjobb barátjuk.
2. Évente több millió fa nő ki csupán azért, mert a mókások elásák a makkokat.
3. A pillangóknak a lábukon van az ízlelőbimbójuk.
4. A vidrák egymás mancsait fogva alszanak el, hogy ne sodorja szét őket a vízáramlás.
5. A Turritopsis nutricula nevű medúzafajta képes regenerálni a saját sejtjeit, tehát szinte halhatatlannak mondható.
6. A tengeri csikó monogám, kiválasztott párjával úszik egész életében úgy, hogy összekulcsolják egymással a farkukat.
7. A hím kiskutyák hagyják a nőstény kiskutyákat birkózás közben nyerni.
8. Ha egy majom az elvégzett munkáért nem ugyanazt a jutalmat kapja, mint egy másik, felháborodik, és kifejezi nemtetszését.
9. A giliszták összebújással kommunikálnak.
10. Az elefántok hihetetlen mértékű empátiát mutatnak bármilyen más fajjal szemben is.
11. A halak is képesek eszközöket használni valamilyen cél érdekében. Ezt csak 2009-ben figyelték meg először, azóta egyre több halfajnál bebizonyosodik e képesség.
12. A macska orrlenyomata annyira egyedi, mint az ember ujjlenyomata.
13. A delfinek elnevezik egymást, és tudják egymást hívni egyed szinten.
14. A tehenek több tejet termelnek, ha nyugtató zenét hallgatnak.
15. A fészekrakás időszakát kivéve a sarlósfecske az egész életét a levegőben tölti.
16. A patkányok tudnak nevetni.
17. A kurtafarkú kenguru valószínűleg a legboldogabb állat a Földön. Mindig mosolyog.

Játék -ka -ke végű szavakkal

A kérdésekre csak olyan szavakkal válaszolhatsz, amelyek -ka vagy -ke végződést kapnak.

Pl. Melyik betűből lesz varangy? ..... béka

- a) Melyik az a szó, amelyik végén -ka áll és vízimadár költőhelye?
- b) Melyik az a vízinövény, amelyikből egyenes szárnyú rovar lesz?
- c) Melyik az a retesz, amelyikből börtönhelyiség lesz?
- d) Melyik testrészből lesz vasúti helyiség?
- e) Melyik építményből lesz sok vadállat?
- f) Melyik személyes névből lesz sporteszköz?

A tíz bohóc közül kettő egyforma. Melyek azok?

Legek

A leghosszabb szavak

A magyarban viszonylag könnyű olyan hosszú szavakat képezni, amelyek egyetlen magánhangzót tartalmaznak. A játékos kedvűek nem is állnak ellen a kísértésnek. Íme, a-val: tapasztalhatatlanabbakat (kilenc a betű). Az álmárványsárkánylánynyalátnyalánál kifejezésben nem kevesebb, mint tizenegy á-t sikerült összegyűjteni, igaz, hogy a valóságos beszédhez ennek semmi köze. Más a helyzet a pártállásánál esetében, amely a gyakorlatban is használható. Viszont mindössze öt azonos magánhangzó szerepel benne. Ugyancsak előfordulhatna a valóságos szövegben is az örömkönnözőnőntökhöz alak, a maga nyolc ö-jével. E-vel, a magyar nyelv leggyakoribb magánhangzójával természetesen rengeteg egynemű szó szerkeszthető. Például: legeslegmegengesztelhetlenebbeket, illetve legeslegmegfellebbezhetlenebbeket (mindkettő tizenhárom e-vel).

Egybetűs szavak

Nem szükkölködünk azonban a lehető legrövidebb, azaz egyetlen betűből álló szavakban sem. Az a határozott névelő, az á tagadás, az e rámutatás közeli tárgyra, az ó csodálkozás, az ő harmadik személyű személyes névmás. Mássalhangzóból viszont csak egy van, amelyik egymagában állva önálló szót alkot. Ez pedig az s, amely az és rövidebb párja.

SZÓLÁSMAGYARÁZAT

Otthaggy csapot-papot

Ez a szólás azt jelenti, hogy valaki mindent, ami fontos volt számára, felelőtlenül, meggondolatlanul elhagy, vagy félbehagyva a megkezdett munkát, távozik, illetve hirtelen, búcsú nélkül odébbáll. Ez a szólás nem valamely feledésbe merült régi szokásból, találó megfigyelésből vagy babonából származik, hanem irodalmi műből szakadt ki. Petőfi Sándor Csokonai című verse a szólás forrása. Petőfi verse azt a derűs, társaságot kedvelő Csokonait állítja elének, aki egy alkalommal pap barátjától átment a szomszédba, hogy hordóba való csapot kérjen kölcsön, ott azonban egy lagzi kellős közepébe csöppent, megfélekedezett a vendéglátó barátjáról, aki pedig a hordólyukra szorított tenyérrel várta a pincében. „Csapot, papot mindent felejtett Csokonai Vitéz Mihály” – írta Petőfi, és ebből alakult ki a szólás.

Játsszunk mást!

Hangszerjáték

A gyerekek kis csoportokba ülnek, és más-más hangszert utánoznak a kezükkel, például hegedűt, trombitát. Közismert, pattogó ritmusú éneket kezdenek a játékvezetővel együtt. A játékvezető gyorsan változtatva mutatja a hangszereket. Csak annak a csoportnak szabad mutogatni és énekelni, amelyik hangszereát a játékvezető mutatja. A többi csoport elhallgat, és karba tett kézzel ül. Aki elhibázza, zálogot ad.

Játék csengővel

Valamelyik gyerekeknek bekötjük a szemét, a többieknek egy csengőt adunk, amelyet gyorsan adogatnak egymás között. A bekötött szemű játékos a csengő hangja után megy, és igyekszik elfogni azt, akinél a csengő van. Köteles három rövidet csengetni az, akinél a csengő van, különben a bekötött szemű társuk sohase tudná célját elérni. Akinél elfogja a csengőt, a következő körben annak kötik be a szemét.

A tíz bohóc közül kettő egyforma – a 2-es és 9-es – káka, sáska, zárka, fülke, falca, teke

(Megoldás:

Jusztika igazsága

2. rész

Nagyon, de nagyon mérges vagyok.... Tudjátok, próbálok türtőztetni magam, de ha meghalljátok, mi történt velem, biztos megértetek majd. Milyen idegesítő emberek vannak!!! Annyira föl vagyok háborodva, hogy... Egyszerűen muszáj megírnom ezt az újabb igazságtalanságot. Hu! Most már megnyugodtam. Valamennyire. Nem is tudom, miért lettem az előbb annyira dühös, elvégre nem is olyan nagy igazságtalanság ez. Mármint, ami történt. Nem is tudom, minek nevezem. Csalódottságnak? Nem... Személyes sértés? Ugyan! Na, mindegy. Egyszerűen nem tudom kifejezni, mit érzek. Amúgy voltatok már szerelmesek? Egyáltalán lehet az ember hatodikos korában szerelmes? Mostanában ilyen dolgokon töröm a fejem. Ne essék félreértés, nem most tetszik először egy fiú. Na, már el is árultam magam. Az egész ezzel kezdődött. Ezzel a fiús üggyel. Tudniillik van az osztályunkban egy srác, aki menő, jóképű és valamennyire okos is. Már elfogadtam, hogy soha nem fogok neki tetszeni. Azért mégis mindig megpróbálok a közelében lenni (bár soha nem merek ránézni), és valami olyat csinálni, amivel egy kicsit felhívom magamra a figyelmet. Rengetegszer olvastam már a „szemezésről”, a menőbb lányok az osztályunkból rendszeresen próbálnak is vele. (Nem mintha olyan szeretnék lenni, mint ők.) Vegyük például Nikit. Nem is olyan szép, mégis mindenki rajong érte, sőt

tavaly őt szavazták meg osztályelnöknek. (Nem mintha én szerettem volna lenni, de hogy pont ő!) Na, mindegy. Róla majd máskor. Tehát tegnap este moziba mentünk az osztállyal. Természetesen Ádám is ott volt. (Az említett fiú.) Az, hogy mit néztünk, nem számít, nem ez most a lényeg. Szóval amikor vége lett, mindenki az épület előtt várakozott a szüleire, így én is. Ádám egyre közelebb sodródott hozzám a tömegben, biztos voltam benne, hogy valamit kérdeznék akar. Akkor azonban ott termett az a valaki, akit a legkevésbé kívántam abban a pillanatban. A legidegesítőbb személy, a legrosszabbkor. Gábor.

– Sze, strebi! Tudod, hogy második lettem a községi versenyen? Te meg utolsóóó! Igaz, hogy továbbjutottál arra a levelező izé-bizére, de hallottam, hogy huszadik lettél. Amúgy én ma már száz feladatot megcsináltam matekból, a Zrínyin biztos megverlek, ne félj!

Totál leégtem Ádám előtt! Amíg Gábor beszélt, végig minket figyelt. Aztán pedig azt mondta, amit a legkevésbé akartam hallani:

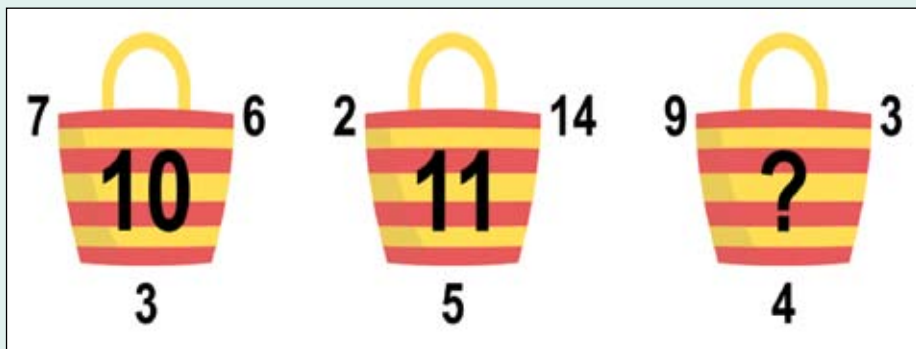
– A két matekmániás.

Azzal otthagytott minket. Jobban mondván csak engem, mert Gábor már nem volt sehol. Aznap többet nem láttam egyiket sem. Igazából csak Ádám hiányzott. Biztos nem akar barátkozni egy „matekmániással”. Kinyírom Gábort, kinyírom!!!!

Persze most nincs sehol, de látjuk mi még egymást, és akkor... Kinyírooooo!!!!!!

A helyes válasszal könyvet nyerhetsz!

Mit kell írni a kérdőjel helyére?

A helyes választ legkésőbb január 29-ig küldd el címünkre.

Levélcímkünk: Jó Pajtás, Vojvode Mišića 1., 21000 Novi Sad.

A választ elküldheted a jopajtas.szerk@magyarszo.rs e-mail-címünkre is.

A neved mellett írd meg nekünk az iskolád nevét, az osztályt és a laccímedet!

Jusztika is megmondja!

Hadaró Jutka, a cserfes kislány karaktere egykor Jódal Rózsa írónő fejből pattant ki. A kamaszlány hét-ről-hétre egyik témáról a másikra ugrolva, lelkesen mesélt és fecsegett mindenről, ami történt vele és körülötte az iskolában és a családban. Jutkáról az olvasói elhitték, hogy közülük való.

A fenn olvasható, Jusztika által készített beszámoló azonban valóban egy tizenéves kislány alkotása, aki azt ígerte, folytatása is lesz a kalandoknak.

Ha ti is kedvet kaptatok az íráshoz, küldjétek el a munkákat szerkesztőségünk címére: **Jó Pajtás, Vojvode Mišića 1., 21000 Novi Sad.** Az e-mail címünk pedig: jopajtas.szerk@magyarszo.rs.

A Jó Pajtás megjelenését támogatja

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka Matice srpske, Novi Sad

82+79(02.053.2)

ISSN 0350–9141

COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság Autonóm
Tartomány

Magyar Nemzeti
Tanács

KÉSZÜLT A MAGYAR KORMÁNY
TÁMOGATÁSÁVAL

MINISZTERELNÖKSÉG
NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKARSÁG

REKTORI HÍVÁS

Vajdasági magyar
gyermeklap

- Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Első szám: 1947. január 1. ■ Alapító (laptulajdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■ Kiadja a Magyar Szó Lapkiadó Kft., 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., Szerbia ■ Igazgató: **Ökrész Rozália** ■ Főszerkesztő: **Varjú Márta** ■ Felelős szerkesztő: **Török Erna** ■ Grafikai szerkesztő: **Buzás Mihály** ■ Lektor: **Tóth Eszter**
- Állandó munkatársak: **Bori Mária, Herédi Károly, Koncz Erzsébet, Lukács Melinda** ■ Telefon: 021/457-100 ■ Kéziratokat és képeket nem örzünk meg és nem küldünk vissza
- Terjeszti a Magyar Szó Lapkiadó Kft. terjesztőosztálya, telefon: 021/557-304, e-mail: plasman@magyarszo.rs ■ Dinárfolyószámla: 160-920019-57 Banka Intesa Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás-előfizetésre!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38–42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel) ■ Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mailben)
- Készült a Magyar Szó Lapkiadó Kft. Nyomdájában, Újvidéken ■ Jó Pajtás az interneten: www.jopajtas.com ■ Szerkesztőségi e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.rs